

Quatenus
Hesiodeae rationis vestigia
in carminibus Homericis reperiantur.

I. De Odyssea et Theogonia.

Scripsit

Stephanus Martin.

PROGRAMM
zum
Jahresbericht der K. Studienanstalt Speier
für das Schuljahr 1888/89.

Speier.

Jäger'sche Buchdruckerei.

gsp
2 (1888)

Iam veteres grammatici argumenta complurium in Iliade et Odyssea locorum ad Hesiodeae poësis rationem accedere iure notaverunt. Et molestam illi quidem catalogorum ieunitatem (cf. schol. ad v. Il. Σ 39, Ω 614) et sententiarum praeceptorumque, quae ad vitae usum spectant, studium (cf. schol. ad v. Od. o 74) illuc reiecerunt. Sed pauci loci, ubi ad illum „*κατ’ ὄρομα χερσαῖης Ήσιόδετον*“ revocemur, nobis traditi sunt¹⁾. Neque nostra memoria ea res non tractabatur, ita ut cum fabularum similitudo tum versum ratio et dicendi genus conferrentur²⁾. Sed quod vulgo Homerus aetate Hesiodo antecedere existimabatur, quibus hic et ille formulis uteretur, eas admodum omnes ex Homeri in Hesiodi carmina traductas esse putabant³⁾. Cum autem singulas Iliadis et Odysseae partes aetate multum inter se distare et alia aliunde a rhapsodis eo admixta esse satis comprobatum sit, etiam nonnulla ex Hesiodi carminibus hausta ibi exstare veri simile est. Hoc autem opusculo, cum ad omnes omnium utriusque poëtae versum locos excutiendos hic parum spatii exhibeat, una Hesiodi Theogonia cum solius Odysseae versibus comparabitur. Atque ne alienum

1) cf. Lehrs, de Arist. 2. p. 343. — 2) Friedr. Thiersch, Über die Gedichte des Hes., ihren Ursprung und Zusammenhang mit denen des Homer, Denkschr. d. Ak. z. München I. 1813. Quae praeterea de hac causa multa scripta sunt, compositus Goettling-Flach, Hesiodi carmina 3. p. LXXVI, seqq. cf. Bernhardy, Grundr. der griech. Lit. 3. II. p. 273; Bergk, Griech. Lit. Berl. 1872. I. p. 1012 seqq.; Christ, Griech. Liter. p. 67. 68. — 3) velut Ed. Kausch, Quatenus Hesiodi elocutio ab exemplo Homeri pendeat, Regiom. 1876.

quidem sit amplissimam illam causam ita circumscribere, quod et recentissimae Homeri carminum partes Odysseae sunt et res in Theogonia tractatae propius quam Opera et Dies ad Homeri fabulas accedunt, ut plures versus sive hinc istuc sive contra translatos esse credideris. Sed ubi res poposcerit, et Iliadis et Operum et Dierum versus et formulae respicientur.

Theog. 10. . . . στεῖχον περικαλλέα ὄσσαν ιεῖσαι,
Od. μ. 192 ὡς γάσσαν ιεῖσαι ὅπα κάλλιμον . . .

Notandum est, quod *περικαλλής* vocabulum saepe apud Homerum, hoc uno loco in Hesiodeis carminibus legitur. Ceterum ὄσσα apud Homerum significare famam a deis profectam (velut in v. v. Od. α 282 . . . ὄσσαν ἀκούσης, β 216 . . . ὄσσαν ἀκούσω, qui versus ex α 282 prave traductus¹⁾, Il. Β 93 . . . ὄσσα δεδύει), apud recentiores omnino sonum monet scholion²⁾. Hanc vocabuli vim exhibet etiam v. h. Merc. 443 . . . ὄσσαν ἀκούωσε. eitharae, qui hymnus proprius ad Hesiodeum sermonem accedit³⁾. Hac ampliore autem significatione inferior aetas indicatur. Huc accedit, quod in Odyssea carmen μ, cum eius partis sit, quae Ἀλκίνοον ἀπόλογος appellatur, in antiquissimis Odysseae carminibus ducendum est⁴⁾. Neque praetermittam illam clausulam ὄσσαν ιεῖσαι praeterea reperiri in v. Theog. 43, in spuriis v. v. 65. 67, qui versus universi sunt prooemii. Quae cum ita sint, quamquam Schoemannus⁵⁾ rem in medio relinquit, illud

1) cf. Faesi, Homers Odyss. 6. Berl. 1873. ad v. — 2) cf. Lehrs, de Arist. 2. p. 88. — 3) Sterrett, Qua in re hymn. Homer. V. maiores inter se differant antiquitate vel Homeritate, Boston 1881. p. XLV. — 4) Bergk, Gr. Lit. I 681 sqq. Christ, Gr. L. p. 22. 23. 33. Sittl, Die Wiederholungen in d. Od. München 1882, p. 161 sqq. — 5) Schoemann, Die Hesiod. Theogon. Berlin 1868. p. 300.

ὅσσαντες ιεῖσαντες a prooemii quodam poëta *ex recordatione Homeri repetitum esse* asseverem.

Th. 21 . . . ἀθανάτων ιερὸν γένος αἰὲν εόντων.

Od. γ 147 . . . θεῶν τρέπεται νόος αἰὲν εόντων.

Saepe exstat hic versus finis in Theogonia velut in v. v. 33. 105. 801; praeter hunc Od. locum autem in v. Od. δ 583 . . . θεῶν χόλον αἰὲν εόντων. Crebro in Homeri carminibus legitur *illius formulae epicae nominativus . . . αἰὲν εόντες*, velut in v. v. Il. A 290. 494; Φ 518; Ω 99. Od. ε 7; Θ 306: μ 371. 377 et accusativus in v. v. Od. α 263. 378; θ 365; β 143¹⁾.

Th. 25 *Μοῦσαι Ὄλυμπιάδες κοῦραι Λιὸς αἰγιόχοιο.*

Od. ζ 105 . . . νύμφαι, κοῦραι Λιὸς αἰγιόχοιο.

Theogoniae v. v. 52. 966. 1022 eadem, quae v. 25, verba habent. Quibus de locis suspectus est v. 25, quod, cum hymni sit Heliconis Musarum gloriae causa conditi, Olympicæ commemorantur. Quod attinet ad illud *κοῦραι Λ. αἰγ.* sine dubio *formula epica est*. Iam addo v. Od. ι. 154 . . . νύμφαι κ. Λ. αἰγ. et quamquam a proposito nostro abhorret v. v. Il. B 598 *μοῦσαι αείδοιεν, κ. Λ. αἰγ.* et B 491 . . . *Ὄλυμπιάδες μοῦσαι, Λιὸς αἰγιόχοιο* (sc. θυγατέρες), quae verba *melius in Hesiodi, poëtæ Musarum, quam in Homeri carminibus quadrare suo iure monuit Christ*²⁾. Praeterea invenitur illa formula in v. Il. Z 420 *νύμφαι ὄφεστιάδες, κ. Λ. αἰγ.*

1) Diligenter composuit omnes in Homeri carminibus locos iteratos, Schmidt. Parallel-Homer, Göttingen 1885. — 2) Zur Chronologie des alt-griech. Epos, München 1884 p. 20 sqq.

Th. 27 ἵδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν εἰνύμοισιν ὄμοῖα.

Od. τ 203 ἵσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων εἰνύμοισιν ὄμοῖα.

Priusquam tractentur hi versus ipsi, totum Odysseae locum a. v. τ 203 usque ad v. 210 considerare non alienum videtur. Iure dicas languida et quasi per lusum redintegrata eiusdem verbi (*τήχεσθαι*) repetitione imitationem alicuius rhapsodi apparere, id quod similiter factum videmus in v. v. Od. φ 296 sqq.¹⁾. Versus vero τ 203 non minus suspectus videtur quam insequentes. Vocabulum *ἵσκε* enim et veteribus et recentioribus eius loci interpretibus multos iniecit scrupulos. Schol. quidem Ven. notat ad v. Od. τ 203 (*ἵσκε*): τινὲς βούλονται τὸ ἔλεγε σημαίνειν, ἀλλοι δὲ τὸ ἕισκε, τὸ εἰκάζειν, ὥμοιον Praefracte autem schol. ad v. Od. χ 31 (*ἵσκεν Σκαστος ἀνήρ . . .*), qui cum duobus insequentibus ab Aristarcho damnatus est²⁾, *ἵσκε* vocabulum pro *ἔλεγε* positum esse his verbis negat: οὐδέποτε Ὁμηρος ἐπὶ τοῦ ἔλεγε τὸ *ἵσκε*, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ὥμοιον.

Ut illo sic hoc tempore utra illius vocis significatio retinenda sit, indices inter se dissentunt³⁾. Unde factum est, ut Buttmannus⁴⁾ neutram sequeretur et ad v. Od. χ 31 *ἵσπε* pro *ἵσκε* coniectaret. Kruegerus⁵⁾ autem ad *ἵσκε* („sprachs“) affert Theocritum 22, 167. Quod ibi et compluries apud Apollonium Rhodium (Argon. 2, 240. 1196. 3, 306 cet.) voci *ἵσκε* vis dicendi subiecta est, nisi ad recentiorem illius vocabuli usum nihil valet. Ab Homeri *ratione dicendi illam significationem verbi abhorrire inde patet*. Alii vero, quibus sagax ille Aristarchus auctor, *ἵσκε* referunt ad *ἔισκειν* (cf. schol. ad v. Od. τ 203). Neque ea interpretatio satis expedita est, id quod bene

1) Geppert, Ursprung d. hom. Gesänge, Leipz. 1840. II. p. 234. —

2) quibus de causis male se habeant illi v. v. cf. Faesi ad v. v. χ 31—33. —

3) Diversas de ea re sententias composuit Ebeling, Lex. Hom. s. v. *ἵσκε*.

— 4) Lexii, II. No. 77, 6. — 5) Griech. Sprachl. 3. II. § 39 s. v.

senserunt illi, qui ῥοζε dicere valere affirmabant. Adhibe hanc (*εἰσοχειν*) significationem ad v. τ 203, iam intelleges tales sermonis ambages alienas esse ab Homero. Haud bene Faesi, qui et ipse in v. τ 203 interpretatur „machte ähnlich, dichtete wahrscheinlich“, v. Od. δ 279 (*πάντων Αργείων φωνήν ῥοζονός αλόχοισιν* sc. Ἐλένη) affert, quem Aristarchus delevit, quod Helena neque vocem uniuscuiusque uxoris Graecorum in equum inclusorum imitari, neque omnino tali dolo illos fallere posset (cf. ad v. δ 279 Eustath. Commentt.).

Neque haec neque illa interpretatio igitur satis probabilitatis habet. *Ego autem puto rhapsodium quendam* v. τ 203 *subduxisse ex v. Th. 27 et perverse inseruisse eundemque, id quod persuadet*¹⁾ illa vocabuli *τύχεσθαι* repetitio, insequentes v. v. usque ad v. 210 immutasse. Qui censuerit minime quemquam tantae incuriae rhapsodium esse argendum, conferat simile exemplum in v. v. Od. ψ 260 (*αλλ' ἐπεὶ ἐφράσθης καὶ τοι θεὸς ἔμβαλε θυμῷ*) et τ 484 (*αλλ' ἐπεὶ ἐφράσθης καὶ τ. θ. θ.*), ubi *ἐφράσθης* in v. ψ 260 aliam atque in v. τ 484, non Homericam, significationem habet²⁾, unde v. ψ 260 perverse ex τ esse haustus iudicatur. Praeterea dignus sit, qui commemoretur, v. Theogn. 713, quem affert Flach.: *οὐδὲ εἰ φεύδει μὲν ποιοῖς ἐτύμοισιν ὄμοια*. Hic v. et ipse ex Theogonia traductus videtur esse, cum apud recentiores poëtas et versus et sententiae Hesiodeae permultae inveniantur³⁾.

¹⁾ Cf. eidem Bergk, Gr. Lit. I. p. 710. — ²⁾ Sittl, Wiederhol. p. 146. — ³⁾ Cf. Bergk, Gr. Lit. I. 960.

Theog. 31 . . . ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδῆν

32 θέσπιν, . . .

Od. α 328 . . φρεσὶ σύνθετο θέσπιν αὐδήν.

Similiter dictum est in v. Od. ι 498 . . ὥπασε θέσπιν αὐδήν et in v. Od. ρ 385 in initio versus ἵθέσπιν αὐδόν; et pariter in h. Merc. 442 . . ἔφρασε θέσπιν αὐδήν. Nihil addendum nisi huius formulae θέσπιν αὐδήν vel αὐδόν vel αὐδῆν Iliadem esse expertem, *quae quidem formula recentiorum carminum videtur esse.*

Th. 35 ἀλλὰ τὴν μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἵππερι πέτρην.

Od. τ 163 οὐ γάρ ἀπὸ δρυός ἔστι παλαιγάτον, οὐδὲ ἀπὸ πέτρης.

Hunc Theogoniae locum verbis quidem similem esse et Od. τ 163 et Il. X. 126 (*οὐ μέν πως τῦν ἔστι ἀπὸ δρυός οὐδὲ ἀπὸ πέτρης*) monet Flach. a. v., qui proverbiale illam esse formulam dicit, id quod concedendum. Sed dubito an non tres illi loci referri possint ad significationem, ut ille vult, divini¹⁾. In primis ei interpretationi v. Il. X 126 scrupulos exhibet. Qui vero fiat, ut proverbialis formula modo in hanc modo in illam sententiam fleetatur, difficile sit dicere. Evidem censeo *plane diversis temporibus illos versus factos esse*, cum verā vis proverbi, id quod etiam apud nos proverbiis quibusdam contigit, iam obscurata esset.

¹⁾ ad v. v. Od. τ 163 et Theog. 35 cf. Plato, Apol. p. 34 D et Phaedr. p. 275 et quas interpretandi rationes affert Flach. a. v.

Th. 40 . . . γελῆ δέ τε δώματα πατρός.

Od. δ 657 ζ 296, § 319 . . . δώματα πατρός.

Apparet hanc formulam epicam esse. Ceterum Theog. v. recentioris aetatis arguitur vocabulo γελῆ per translationem dicto, id quod ad lyrica spectat. Saepenumero quidem ille vocabuli usus apud recentiores poëtas invenitur cf. La Roche¹⁾ ad II. T 362.

v. Th. 43 cf. ad Th. 10 (. . ὕσσαν ιεῖσαν).

Th. 44 θεῶν γένος αἰδοῖον πρῶτον κλείονσιν ἀουδῆ.

Od. α 338 ἔργ' ἀνθρῶν τε θεῶν τε, τά τε κλείονσιν ἀουδοῖ.

Mirum est, si in v. Od. α 338 de vase dicitur κλείειν. Nam usitata canendi vocabula apud Homerum sunt αἴσιδω et de Musis et de vase dictum velut in v. v. Od. ι 45. 73 (= Il. I 189). 83 (= 367 = 521 = α 325). 87. 90. 266 (= α 155). 489. 492. 538. ρ 519. χ 331 (= α 154). ρ 348 (*παραειδεῖν*). 352. Il. A 604. B 598. ἐννεπε de Musis et hominibus inter se colloquentibus: Od. α 1. Il. B 761 etc. μέλπομαι de vase Il. Σ 604. Od. δ 17. ν 27. ἐσπετε quater in Iliade de Musis usurpatum: B 484. A 218. Σ 508. Π 112. Nusquam autem nisi in hoc Od. loco de vase κλείω dicitur.

Sed contemplemur ceteros locos Homericorum carminum κλείειν exhibentes: v. Od. ρ 418 . . . ἐγώ δέ κέ σε κλείω καὶ ἀπείρονα γαῖαν, quae verba Ulysses mendicus Antinoe cenanti dicit, non vates. Genus passivum vero invenitur in v. Od. ν 299 μήτι τε κλεόμαι καὶ κέρδεσιν . . . id quod Minerva de se, et Il. Ω 202 ἐκλέπετε ἀνθρώπους κείνους . . . , quod Hecuba de Priamo pronunciat.

¹⁾ Homers Ilias, Berl. 1870.

In his igitur versibus *zλείειν* omnino significationem „preisen“ habet neque de rhapsodis dicitur. Hoc loco α 338 autem *zλείειν* nihil significat nisi *ἀείδειν* vel potius *zλέα ἀείδειν*, quod in v. θ 73 . . . *ἀνῆκεν ἀειδέμεναι zλέα ἀνδρῶν* legimus, ita ut, cum in insequente versu α 339 *τῶν οὐ γέ σην ἀειδεῖ* exstet, variationis vocabuli causa illud *zλείειν* esse adhibitum mihi videatur, sed, quod abhorret a solito dicendi genere, aliunde atque ex Homero ductum. Ille autem finis v. Th. 44 *zλείονσιν ἀοιδῇ* notabilis est, quod et ipso vocabulum *ἀείδειν* circumscribitur.

Quae vocabula apud Hesiodum significatione „besingen“ ornata inveniantur, iam tractabitur. Sunt autem *ἀείδω* semel in v. Th. 34 de vase, semel in v. Oper. 662 de Musis, qui versus spurius putatur (cf. Goettl.-Flach ad v. v. Oper. 646 — 662). *ἐνέπων* in v. Oper. 194 et *ἐνέποντες* in v. Oper. 262, qui spurius videtur, de hominibus; de Musis *ἐννέπετε* in suspecto v. Oper. 2; sub forma *ἐρισπεῖν* de homine in v. Th. 369. *μέλπομαι* de Gratiis exhibetur in v. Th. 66, in insequente autem versu *zλείειν* eodem sensu legitur, sed spurius ille. *ἐσπετε* vocabulum in Theog. non exstat, at *zλείω* de vase in v. Th. 32 . . . *ἴνα zλείοιμι τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' εόντα* cum significatione „besingen“ reperitur, eodem sensu de Musis in v. Th. 105 *zλείετε δ' ἀθανάτων ιερὸν γένος αἰὲν εόντων*. Praeterea in hoc v. Th. 44 et in illo, ut supra dictum, spurio v. Th. 67. Neque in spurio prooemio, Oper. v. 1. *Μοῦσαι Πιερίησεν, ἀοιδῇσι zλείονσαι* non legitur neque in v. hymn. Hom. 31. 18 . . . *zλήσω μερόπων γένος ἀνδρῶν*, cuius aetas satis recens¹⁾.

Ex locis allatis illud *zλείονσιν ἀοιδοῖ ab antiquo Homeri sermone abhorrere appetet atque clausulam in v. Od. α 338*

¹⁾ Baumeister, Hymn. Hom., Lips. 1869. p. 366.

ad v. Th. 44 referendam esse probabile est. Cui autem recens quae putatur Theogoniae prooemii aetas offensioni est, respiciat vocabulum *οἰδας* in v. Od. α 337¹⁾.

Th. 46 οἵ τ' ἐξ τῶν ἐγένοντο θεοί, δωτῆρες ἔάων.
Od. ι 325 ἔσταν δ' ἐν προθύροισι θεοί, δωτῆρες ἔάων.

Versus Th. 46, quod *δωτῆρες* *ἔάων*, epithetum Olympicorum deorum proprium, male de Titanibus usurpat, ex v. Th. 111 huc traiectus videtur (cf. Goettl.-Flach. ad v.). Iam Koechly offensioni fuerat, at Schoemannus (l. l. p. 304) eum defendit. Ceterum hic versus mihi afferendus erat propter illam formulam δ. ε.

Memoratu dignum videtur esse *δωτῆρες* *ἔάων* in Od. ι ἀπαξ̄ esse λεγόμενον neque minus illud *δῶτως*, quod invenitur in v. ι 335: *Ἐρμεία, Ατὸς νὺν, διάκτορε, δῶτος ἔάων*, id quod aliquid momenti habeat, si ponderaveris totum locum a v. 266 — 369 et veteribus et recentioribus in suspicionem venisse²⁾. Apud Hesiodum autem saepius illa formula invenitur atque in sola quidem Theog. velut in v. 111 = 46; Th. 633 οἱ δ' ἄρ' ἀπ' Οὐλύμπου θεοί, δωτῆρες ἔάων. Th. 664 ως γάτ' ἐπήγησαν δὲ θεοί, δωτῆρες ἔάων. Deinde notandum est, quod formula *δωτῆρες* ε., quae omnibus his locis universis deis Olympicis tribuitur, in v. ι 335 de solo Mercurio usurpatum, atque altera quidem forma *δῶτος*, quae neque usquam in Hesiodeis neque, hymnos si omiseris, ubi in spurio³⁾ v. XVIII. 12 et

¹⁾ cf. Homers Od. v. Ameis, Anhang, ad v.; de rebus cf. etiam Christ, Chronol. p. 32 ad v. α 327 et Homer u. Homeriden p. 53 (173) ad v. α 344. — ²⁾ cf. Bergk, Gr. Lit. I. p. 679. Sittl, Die Wiederh. p. 127. — ³⁾ Baumeister, Hymn. Homer, p. 349 ad h. XVIII.

XXIX. 8 de Mercurio usurpata legitur, in Homericis carminibus invenitur. Perverse autem illud epithetum de Mercurio adhibitum est¹⁾.

Quae cum ita sint, etiam *hanc formulam esse Hesiodeam*²⁾ et in v. v. Od. 9 325. 335 et hymn. Hom. XVIII. 12 et XXIX. 8 traductam esse contendam.

Th. 47 . . . θεῶν πατέρος ἡδὲ καὶ αὐτός.

Od. χ 216 . . . πατέρος ἡδὲ καὶ νιόν.

Eadem quae in v. Th. 47 clausula in v. v. Th. 457. 468 exstat. Apud Homerum vero integrum, qualis est in v. Th. 47, non inveni, similes exhibentur permultae, velut in v. v. II. A 334. 544. Γ 68. Ε 426. Ο 12. 47. Ω 103. Od. α 28. μ 445. σ 137. Nihil igitur ex v. Th. 47 sequitur nisi illam formulam esse epicam Hesiodi propriam.

Th. 52 Μοῦσαι Ὄλ., κοῦνοι Α. αἰγ. cf. ad v. Th. 25.

Th. 58 αλλ' ὅτε δῆ δέ ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δέ ἔργαπον ὥραι
= Od. ς 469.

Th. 59 μηρῶν φθινόντων, περὶ δέ ἦματα πόλλ' ἐτελέσθη
= Od. ς 470.

Versus Od. ς 469 et Theog. 58 communis sermonis epicis sunt et saepenumero in Homeri quidem carminibus similes tem-

1) Quod haud raro factum esse monet Geppert, Ursprung II. p. 203 et Sittl, Wiederhol. p. 63. 155 sqq. — 2) cf. Peppmüller, Commentar zum 24. B. d. II. Berl. 1876 ad v. 528.

poris definiendi formulae reperiuntur velut in v. v. Od. β 107
 $\alpha\lambda\lambda'$ ὅτε τέτρατον ἡλιον ἔτος καὶ ἐπίλυθον ὥραι = τ 152 =
 ω 142; λ 295 ἀψ περιτελλομένου ἔτεος, καὶ ἐπίλυθον ὥραι =
 ξ 294 = h. Apoll. Pyth. 172, atque recte solemnes loquendi
 formulas iam ante Homerum et Hesiodum receptas a poëtis
 frequentatas esse Lennepius¹⁾ monet. Aliter vero res se habet
 in v. v. Od. α 470 = τ 153 = ω 143, quos versus optimi co-
 dices non exhibent. *Ex v. Th. 59 sine ulla dubitatione in*
Od. locos supra allatas illa verba transposita sunt.

Quod attinet ad initium versus $\alpha\lambda\lambda'$ ὅτε δή, saepissime aliis
 locis exstat velut in v. v. Th. 468. 888; in Od. v. v. α 16.
 γ 269. 286. δ 252. 420 etc.

Th. 63 . . . χοροὶ καὶ δώματα καλά
 Od. α 13 . . . πόλιν καὶ δώματα καλά.

Idem versus finis δώμ α . occurrit nobis in v. v. Od. γ 387.
 ϑ 41. α 252. σ 454. π 109. v 319. ω 360, qui et ipse *in for-*
mularum usum referendus est.

Th. 64 . . . Χάριτες τε καὶ Ἰμερος οἴκι ἔχονσιν.
 Od. ι 505 . . . Ιθάκῃ ἔτι οἴκι ἔχοντα.

Quod alii iudices hunc Th. versum damnant, alii defendunt
 (cf. Flach. et Schoem. ad l.) ad nostram causam nihil valet,
 cum *epicis formulis tribuendus sit.*

¹⁾ Hesiodi Theogon. instrux. D. I. v. Lennep. Amstel. 1843.

Th. 65. 67 . . . ὄσσαν *ἴεισαν* cf. ad Th. 10.

Th. 80 . . . βασιλεῦσιν ἄμ' αἰδοῖοισιν ὄπιγεῖ.

Od. η 165 = 181 . . . ἵζετησιν ἄμ' αἰδοῖοισιν ὄπιγεῖ.

Non est, eur v. Th. 80 ex Od. subductum putemus, nam quanquam hoc uno loco in Hes. carminibus ὄπιγεῖ cum ἄμαι coniungitur, in Odyss. praeter illos locos haec clausula et in v. i 271 exstat, ab Hesiodi dicendi genere haec coniunctio non abhorret. Legitur enim in v. Oper. 230 . . . μετ' ἀρδοάσι λιμὸς ὄπιγεῖ. Ceterum quod attinet ad vocabuli ὄπιγεῖ constructiōnem, ut omittam suspectum v. Oper. 142, v. Il. P 251 similem, conferantur v. v. Od. 9 237. Il. E 216. et Oper. 313. 326, quibus locis ὄπιγεῖ cum dativo coniungitur. *Res autem ad communem epicum sermonem referenda est.*

Th. 89 . . . μετάτροπα ἔργα τελεῦσαι.

Od. ρ 51 = 60 . . . ἄντιτα ἔργα τελέσσοι.

In his Theog. et Od. versibus vocabula leguntur, quae in sermone epico satis offensionis habent: *μετάτροπος* nullo Homeri, hoc uno Hesiodi carminum loco invenitur. *ἄντιτα* autem praeter hos Od. locos in Il. Ω 213 . . . *ἄντιτα* *ἔργα γέροντο* exstat. Non praetereundus denique est v. Od. α 379 . . . *παλίτιτα* *ἔργα γερέσθαι* = β 144. Neque dubium esse potest, quin Il. Ω 213 poëtae sit, qui Od. formulam imitetur¹⁾. Similiter dictum est in initio v. Od. γ 275 *ἐκτελέσσας μέγα ἔργον* . . . Quomodo vero illi versuum fines se habeant, haud disceptem'

¹⁾ Geppert, Ursprung. II. (62, 63) 64.

utique satis recentis aetatis sunt. Non alienum autem esse arbitror totius Theog. loci a v. 81—93 rationem habere.

Th. 92 *αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι*
= Od. 9 172.

Faesius ad v. Od. 9 172 bene monet v. v. 171—173 Hesiodi v. v. Th. 86. 91 sqq. recordationem habere videri. Atque ut hic unus Th. et Od. versus, non totus locus rebus coniunctus tractetur, fieri non potest. Comparentur autem inter se versus

Theog. 81—92 et Odyss. 9 167—175.

Hos locos non modo sententia sed etiam verbis alterum alteri simillimos esse appareat. Sed scite in Theog.¹⁾ Musae eloquentiam et facultatem res bene diiudicandi regibus tribuunt, in Odyss. dei omnino omnibus, quibus favent, hominibus facundiam deferunt; ibi definite, hic generatim dictum, id quod haud raro imitatorem significat.

Sed ut verba ipsa respiciam: in Theog. legitur elegans illa translatio *ἐπὶ γλώσσῃ γλυκύς ερήνη κείουσιν εἴρησιν*, in Odyss. *ἄπαξ λεγόμενον ἀγορητύν*. Accedit, quod in v. v. 9 170 et λ 367, ut monet Faesi, *μορφή* translatum verbum exhibetur. At v. λ 367, vel potius v. v. λ 328—384, recentioris aetatis videtur esse²⁾. Addo quod in v. 9 170 *στέγει* et in v. 175 *περιστέγειαι* per translationem usurpatur. Idem vocabulum *ἐστέγει* etiam legitur in v. Il. Σ 205, in Hoplopoia quae dicitur³⁾, sed proprie ibi dictum, ut item *περιστέγει* in v. Od. ε 303. Praeterea

1) Schoem. Hes. Theog. p. 306. 307. — 2) Sittl, Wiederh. p. 118.
— 3) de cuius aetate cf. Christ, Homer u. Homer. p. 45 (165), qui eam refert ad tempus quo ipsa Odyssea composita sit.

noto, quod nisi in v. ⑨ 167 χαρίεντα pro substantivo adhibitum nusquam in Homeri libris legitur, quae res omnes tempus inferius significant.

Ceterum Ulixis verba non apte¹⁾ responsa mihi videntur Laodamanti et Euryalo ad certamen concitantibus. Nam quid sibi vult, cum facundiam extollit? Ad tantas illas contumelias breve sed grave responsum quadrat, quale hemistichium ⑨ 166 usque ad ἀταστάλω et ceteris omissis hemistichium v. ⑨ 179 ab ἐγώ et sequentes v. v. usque ad v. 186 continent. Quis autem inscius est illius imitatorum artis, qua verba, a quibus interpolationem ordirentur, versibus interpositis repeterent, velut hic in v. ⑨ 166 . . . οὐ καλὸν ἔειπες et 179 εἰπὼν οὐ κατὰ ζόσμον?

Quae cum ita sint, totum *Odisseae* locum a priore hemistichio v. ⑨ 166 usque ad alterum hemistichium v. 179 a rhapsodo ex *Theogonia* traductum esse facile concluseris, sive v. v. Th. 81–93 Hesiodi ipsius sunt, sive ad antiquum in Musas hymnum pertinent.

Theog. 105 . . . ιερὸν γένος αἰὲν ἑόντων cf. ad v. Th. 21.

Th. 107 . . . ἀλμυρὸς ἔτρεψε πόντος.

Od. δ 511 . . . πίεν ἀλμυρὸν βδωρ.

In *Odissea* tribus locis, δ 511, ε 100, μ 236 *haec formula*, atque ἀλμυρός cum βδωρ, in *Theog.* duobus, in v. v. 107. 964, atque ἀλμυρός cum πόντος coniunctum exstat. Sed v. Th. 964 (cf.

1) cf. etiam Ameis-Hentze, Homer, Od., ad v. ⑨ 167 et ad ⑨ 172, Anhang.

Flach. ad v.) spurius est et bene etiam v. Od. δ 511 deletur cum quod in optimis Alexandrinorum libris omittitur¹⁾ tum propter colorem narrandi re indignum.

Th. 110 . . . καὶ οὐρανὸς εὑρὺς ὑπερθεν.

Od. ε 184 . . . καὶ οὐρανὸς εὑρὺς ὑπερθεν.

Eadem verba Iunonem in v. v. Il. O 36—39 = Od. ε 184 —186 iurare monet Faesius. In Theog. praeterea haec formula est in v. 702 . . . Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὑρὺς ὑπερθεν et 840 . . . καὶ οὐραν. εὑρ. ὅπ.

Iuris iurandi verba, in quorum numero etiam clausulae in v. v. ε 184 et O 36 sunt, saepissime apud Homerum inveniuntur, atque dei quidem per Stygem (cf. v. B 755, Ξ 271 sqq., O 36 sqq.), homines per Iovem, per deos vel per res veneratione dignas iurant (cf. v. v. Il. A 338. Γ 276. II 411. K 329. T 258. X 254. Ψ 43. Od. § 119; 158 = ρ 155 = ς 230. § 394. ο 523. π 243. ρ 475. τ 303).

Sed cum formulae versuum allatorum inter se similes, saepe pares sint, nusquam eandem atque in v. Il. O 36 et Od. ε 184 formulam inveni, neque omnino usquam versus finem οὐρ. εὑρ. ὅπ., hymnos si omiseris, velut v. h. Cer. 13; h. Ap. Del. 84 (= 86 = Il. O 36—38 = ε 184—186); h. Ap. Pyth. 156, quorum quidem hymnorum propter dicendi genus Hesiodeae ut ita dicam scholae tribuendi sunt h. Cerer. et h. Ap. Pyth.²⁾. Ceterum etiam rebus, quae in v. v. Il. O 36 sqq. et in Od. ε 184 sqq. de Styge exponuntur, animi ad longam illam eandemque vetu-

¹⁾ Eustath. Commentarii ad Hom. Od. Lips. 1825. p. 178 ad v. cf. etiam Ameis-Hentze, ad v. δ 511, Anhang. — ²⁾ Sterrett, I. I. p. XLV. seqq.

stissimam¹⁾ Stygis in v. v. Th. 775 – 806 descriptionem revo-
cantur. Dubium autem non est, quin *ille* (z. οὐρ. εὐρ. ὅπ.) *versus*
finis Hesiodeus sit.

De integritate vero locorum, ubi v. v. O 36 sqq. et ε 184 sqq.
legantur, agere non alienum videtur. Versus ε 171 – 91 trac-
tavit Sittelius l. l. p. 108 sqs., qui eos cum van Herwerdenio²⁾
ut interpolatos delet. Evidem illius loci amplificationem etiam
illa iurandi formula indicari addiderim. Carmen autem O in
Il. multis interpolationibus esse contaminatum appetet³⁾. Multis
rebus ad priora (N, Ε) carmina revocamur, velut in Herculis
Coon delati (cf. v. Il. O 25 ad Ε 250 sqq.) et Ascalaphi inter-
fecti (cf. v. O 111 ad N 518 sqq.) narratione. Neque aliter in
Iunonis iureiurando (cf. v. O 36 ad Ε 271 sqq.) res se habet,
ita quidem ut in v. O 36 versus *finis adhibeat*, qui ex rebus
allatis *iure Hesiodeus dicendus sit*.

Th. 111 . . δωτῆρες ἑάων cf. ad v. Th. 46.

Th. 117 Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἔδος ἀσφαλὲς αἰσί (ἀθανάτων)
Od. ζ 42 Οὐλύμπουδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἔδος ἀσφαλὲς αἰσί.

Iterum illa formula de Tellure⁴⁾, ubi verba versui Od. ζ 42
magis respondent, legitur in v. Th. 128 ὄφρ εἴη μακάρεσσι θεοῖς
ἔδ. ἀσφ. αἰσί. Saepe apud Homerum Olympus ἔδος ἀθανάτων di-
citur, velut in v. v. Il. E 360. 367. Θ 456, ubi hemistichium
hemistichio v. E 360 par est, Ω 144, qui versus ἔδος Οὐλύμποιο

¹⁾ Bergk, Gr. Lit. I. 986. — ²⁾ Quaestiones epicae et elegiacae p. 42. — ³⁾ Bergk, Gr. Lit. I. p. 611. 613 cf. etiam Christ, Homer. Il. carmin. in prolegg. — ⁴⁾ non de Urano cf. Schoemann Hes. Theog. p. 92.

exhibit. Ad v. Od. ζ 42 Faesius bene monet v. v. ζ 42—47 suspectos esse, qui neque suo loco neque iusta brevitate dicti sint. Re vera vocabulo φασι¹⁾) indicatur rhapsodum, cum ei hemistichii θεῶν ἔδ. ἀ. αἱ. in mentem veniret, alienis verbis uti, ita ut, quod de Tellure dicebatur, Olympo tribuat. Quamobrem, si non sequentes versus, certe *hoc hemistichium ex recitatione Theogoniae fluxisse dixerim.*

Th. 122 δάμναται ἐν στήθεσσι νόον καὶ ἐπίφρονα βουλήν.

Od. π 242 χειράς τ' αἰχμητὴν ἔμεναι καὶ ἐπίφρονα βουλήν.

In hoc Od. versu et in v. ψ 12 adiectivum ἐπίφρων, quod plerumque substantivo βουλή adiungitur, hominibus tributum est, quem ampliorem vocabuli usum imitatorum Homeri esse Geppertus (l. l. II. p. 54) dicit. Praeterea illa formula in v. Od. τ 326²⁾ legitur, qui versus et propter significationem illius περι³⁾, quod nusquam Iliadis in verbis compositis „über, hinaus“ valeat, et propter verba Penelopae minus idonea⁴⁾ aetate recentior videtur esse. Qui loci cum ita se habeant, nobis v. Od. γ 128 ἀλλ' ἔνα θυμὸν ἔχοντε νόῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ relinquitur. Mirum vero mihi videtur, quod in duabus insequentibus versibus idem vocabulum non idem significans versum claudit:

γ 127 οὕτε ποτ' εἰν ἀγορῇ δέχ' ἐβάζομεν οὕτ' ἐνὶ βουλῇ,

128 ἀλλ' ἔνα θυμὸν ἔχοντε νόῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ.

Sed consideremus similes Theog locos: Th. 661 . . ἀτενεῖ
τε νόῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ, Th. 896 . . μένος καὶ ἐπίφρονα βου-

¹⁾ cf. v. Ω 615 et La Roche Hom. II. ad v. B 782. — ²⁾ ubi Amoris ἐξέφρονα, cf. Anhang ad v. — ³⁾ cf. Geppert, Ursprung. II. 54, quia affert v. v. II. A 258, 287. Od. α 66 et comparat cum v. v. Od. γ 248, τ 326. — ⁴⁾ Geppert; Urspr. I. 342.

λήγει. His quidem locis ad substantiyum βουλή illud ἐπίφρων referendum est. Quamquam autem unus certus locus in Odyssea cum illa formula, in Theogonia tres exstant, qui in antiquissimis illius carminis habendi sint, nisi similitudinem versuum nihil notare possum.

Th. 125 . . . Ἐρέβει φύλότητι μιγεῖσα.

Od. τ 266 . . . τέκνα τέκνη φύλότητι μιγεῖσα.

In Theog. idem versus finis in v. v. Th. 333. 375. 920. 927 invenitur. Similiter dictum in v. Il. B 232 . . . μίσγη' ἐν φύλότητι. In initio v. v. exstat in Il. Z 161. 165. Ω 131. Multos similes locos affert La Roche ad v. Il. N 286. *Illa formula epica est.*

Th. 133 . . . τέχ' Ὁκεανὸν βαθυδίνην.

Od. ρ 511 . . . ἐπ' Ὁκεανῷ βαθυδίνη.

Similis versus finis in v. Il. Y 73 . . ποταμὸς βαθυδ., idem fere in v. Oper. 171 . . παρ' Ὁκεανὸν βαθυδίνη legitur. *Ceterum epice dictum est.*

Th. 139 . . . ὑπέρβιον ἡτορ̄ ἔχοντας.

Od. δ 321 . . . ὑπέρβιον ἡτορ̄ ἔχοντες.

Ex Theogonia afferendus est v. 898 . . ὑπέρβιον ἡτορ̄ ἔχοντα et ex Odyss. v. α 368 . . ὑπέρβιον ὅβριν ἔχοντες. Praeter hos locos simile invenitur hemistichium in v. Il. Σ 262 οἵος ἔκεινοι

θυμὸς ὑπέρβιος . . . , quod quidem, perperam de clementi illo Nestore usurpatum, in v. Od. o 212 traductum est¹⁾.

Eadem fere formula, quae in v. Od. α 368, nobis occurrit in v. Od. π 410 . . . ὑπέρβιον ὅβριν ἔχουσιν, ad quem versum notandum est totam partem π 342—451 in additamentis, quae post veterem Telemachiam interposita sunt, numerandam esse, id quod appareat ex v. v. π 384—86 qui v. v. β 335—36 imitantur²⁾. Quibus locis patet vocabulum ὑπέρβιος cum ὅβριν aut ἡτορ in antiquis Homeri carminibus non coniungi, semel cum θυμός in v. Il. Σ 262, ita ut formula ὑπέρβ. ἡτ. et ὑπέρβ. ὅβρ. recentior esse videatur.

His de causis, praesertim cum carmen Od. δ multis rebus aliunde traductis ornatum sit³⁾, etiam *illam clausulam iure Theogoniae adiudices*, nisi forte cum multis iudicibus versum α 368 respicias, ut in v. δ 321 quoque pro ἡτορ legas ὅβριν: ὑπέρβιον ὅβριν ἔχοντες.

Ceterum admodum paucis locis proci ὑπέρβ. ὅβρ. ἔχ. dicuntur, aliis ἀγήνορες ut in v. v. α 106. 144; ρ 79; σ 43; ς 292. ἀγανοί β 209. 247. ὑπερηγνορέοντες β 266. δ 766. 769. ρ 581. ἀναιδεῖς ν 376. ς 29. 39. 386. ψ 37. ὑπερφίαλοι α 134. β 310. π 271. σ 167 etc.

Th. 144 Κύκλωπες δ' ὄνομ' ἥσαν ἐπώνυμον . . .

Od. η 54 Αρίτη δ' ὄνομ' ἐστιν ἐπώνυμον . . .

Versus Th. 144, 5. spurii iudicantur⁴⁾, et qui eos compo-
suit, Homeri *Od.* v. η 54 *videtur imitatus esse.*

¹⁾ Sittl, Wiederh. p. 45, 46. — ²⁾ Sittl, Wiederh. p. (101) 103.
— ³⁾ cf. Christ, Chronol. p. 7. 8. 29. 30 sq. — ⁴⁾ cf. Goëttsch-Flach.
Hes. Theog. ad v.

Th. 148 . . . παιδες μεγάλοι τε καὶ ὅβριμοι, οὐκ ὀνομαστοί.

Od. τ 260 . . . ἐποφύμενος Κακοῖλον οὐκ ὀνομαστήν.

= τ 597 = ψ 19.

Apud Hesiodum praeterea vocabulum ὀνομαστός exstat in fr. XLIV. (Goettling-Flach; apud Kinkel. Epic. Graec. fragm. sub 31, in catalogo) v. 6 . . . εἰχε δὲ δῶρα, v. 7 παντοὶ οὐκ ὀνομαστά. Similitudinem horum Theog. et Od. versuum Schoemann. l.l. p. 106 notat. Geppertus¹⁾ vero totius sermonis ex ipso v. τ 219 ambages vituperat, quibus illum locum commutatum esse apparet²⁾, idemque eadem, quae in v. τ 260, verba iterum a Penelope dici in v. τ 597 atque omnes versus, ubi vocabulum Κακοῖλος reperiatur, poëtarum Homerum imitantium esse monet³⁾, cum Homerus κακός nisi cum vocabulis, quae a consonante incipient, velut κακομήχανος, κακορραφίη, κακότεχνος, in veteribus carminibus non componat.

Neque magis ὀνομαστός nomen apud Homerum exstare aut sermonis Homericī esse ille affirmat⁴⁾. Ceterum invenitur illud verbum in v. hymn. Ven. 254, ubi haec lectio collatis locis Hes. Theog. 148. Apoll. Argon. Γ 801. Dioscor. ap. Suid. s. Θαλάση, restituta est⁵⁾

Cum igitur vocabulum ὀνομαστός apud Homerum nisi ab eis, qui illum imitentur, non adhibeat, non adhibeatur atque in v. hymn. Ven. 254 ad. v. Th. 148 esse referendum videatur, cum in locis Hesiодi satis certis, v. Th. 148 et catalog.⁶⁾ fr. XLIV (vel 31), reperiatur, *probabile est illud οὐκ. ὀνομ. ex Hesiodeo sermone in Homericā carmina esse translatum.*

1) Ursprung. I. p. 342. — 2) Bergk, Gr. Lit. I. p. 710 sqq. —

3) Geppert, Ursprung. II. 70, 71. — 4) l. l. II. p. 105. — 5) Baumester, Hymn. Hom. p. 271. — 6) de catalog. cf. Bergk, Gr. Lit. I. p. 1004.

Th. 153 . . . μεγάλῳ ἐπὶ εἴδει.

Od. ρ 368 . . . ἐπὶ εἴδει τῷδε.

Illud ἐπὶ εἴδει etiam in medio versu Od. ρ 454 legitur. *In formularum epicarum numerum haec quoque redigenda est.*

Th. 158 . . . κακῷ δὲ ἐπιτέρπετο ἔργῳ.

Od. ξ 228 . . . ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἔργοις.

Hoc uno Od. loco vocabulum ἐπιτέρπεται exstat neque saepius apud Hesiodum. Praeterea in hymn. Apoll. Pyth. est v. 26 (204): οἱ δὲ ἐπιτέρπονται θυμὸν . . . Quae formula cum semel hic in Od. et ibi in Theog. inveniatur, *utri tribuenda sit, dividandi non potest.*

Th. 160 . . . δολέην δὲ κακὴν ἐφράσσατο τέχνην.

Od. δ 529. . . δολέην ἐφράσσατο τέχνην.

Suo iure Flach. in v. Th. 160 natus locis Od. δ 529 et Nonni Dion. XXXVII. 351 . . . δολέην ἐφράσσατο βουλήν pro vulgata lectione ἐπεφράσσατο reposuit ἐφράσσατο. Ceterum hoc etiam v. Od. δ 455 . . . δολέης ἐπελήθετο τέχνης afferendus est et, propter illud τέχναι, v. Od. θ 327: τέχνας εἰσορόωσι πολύφρονος Ἡφαίστου, et v. hymn. Merc. 317 αὐτὰρ οἱ τέχνησιν τε κασίμολισι λόγοισιν (γῆθελεν ἐξαπατᾶν), quibus locis illud vocabulum cum significatione „List, Ränke“ exstat.

In Iliade vero uno loco nomen τέχνη legitur atque in veteris illius carminis v. Γ 61, ibique „Kunst“ significat. Pro δολέῃ κακῇ τέχνη autem in v. Il. Ο 14 similiter dictum est κακότεχνος δόλος.

Praeterea notandum quod τέχνη verbum nisi in Theogonia apud Hesiodum non invenitur atque novem quidem ibi locis: Th. 160. 496¹⁾. 540. 541. 555. 560. 770. 863. 929; in duobus his versibus Th. 863. 929. τέχνη valet „Kunst“, in omnibus ceteris „List“; cum δόλιος componitur τέχνη in v. v. Th. 160. 540. 547. 555. 560.

Haec autem formula δολίη τέχνη, quae in Theogonia, quod carmen Odysseae magnitudine multo cedat, totiens exstat, ad *Hesiodeam dicendi rationem referenda et in Homeri carmina esse translata videtur*, id quod similitudine clausularum confirmatur: Theog. v. 160 = Od. δ 529²⁾; Th. 547 = 560 = Od. δ 455.

Th. 184 . . . περιπλομένων ἐνιαυτῶν.

Od. α 16 . . . περιπλομένων ἐνιαυτῶν.

Haec *formula*, quae singulari numero dicta etiam in v. Oper. 386 legitur, praeterea in v. Il. Ψ 833 et Od. λ 248. hymn. Cer. 265 exhibetur, cum composito ἐπιπλομένων in v. Theog. 493 et Scut. 87 exstat, sermonis epicis est. Similis est clausula in v. v. Od. η 261 = ξ 287 . . . ἐπιπλόμενον ἔτος ἡλθεν.

Th. 189 . . . πολυκλύστρῳ ἐνὶ πόντῳ.

Od. δ 354 . . . πολυκλύστρῳ ἐνὶ πόντῳ.

πολύκλυστος vocabulum, ut quidem res fert, in Odyssea modo invenitur, velut in v. v. δ 354, ζ 204, τ 277, in Theogonia

¹⁾ qui versus spurius cf. Goettl.-Flach, ad v. — ²⁾ de aetate v. v. δ 512—537 cf. Christ, Chronol. p. 32.

autem, si spurium v. 199¹⁾ omiseris, uno hoc loco v. 189. Non commemoro v. ζ 204 esse suspectum²⁾ et carmen τ multis interpolationibus auctum. Unum autem certe concludas πολυκλ. ἐ. π. formulam esse, quae demum post veterem *Iliadem et Odyss.* in recentioribus carminibus epicis usurpata sit.

Th. 196 . . . ἐῦστέγανον Κυθέρειαν.

Od. ι 288 . . . ἐῦστεγάνον Κυθερέης.

Hic Theog. versus spurius est³⁾, sed eadem formula ἐῦστέγανος Κυθ. in v. Th. 1008 exstat. In Od. praeterea legitur ἐῦστέγανος Κ. in v. σ 193 et similis est clausula v. ι 267 . . . ἐῦστεγάνον τὸ Αγροδίτης. Adiectivum ἐῦστέγανος autem apud Homerum saepe feminis tribuitur et deabus (ι 267. 288. σ 193. Φ 511) et mortali Mycenaē (β 120). *Κυθέρεια* vocabulum solis his (ι 288. σ 193) Odyss. locis minoris aetatis⁴⁾ et in v. hymn. Ven. 6: ἐῦστεγάνον Κυθερέης, in Theogonia autem in v. v. 196. 198. 934. 1008 invenitur, sed in uno versu Th. 1008 cum ἐῦστέγανος coniunctum est.

Ex locis allatis facile cognoscas *ex Homero illud ἐῦστ. Κ.* in v. Th. 1008 traductum esse.

Th. 199 πολυκλύστω ἐνὶ Κύπρῳ cf. ad v. Th. 189.

1) cf. Schoem. Hes. Theog. p. 121. — 2) cf. Faesi ad v. — 3) cf. Schoem. Hes. Theog. p. 121; Goettl.-Flach ad. v. — 4) cf. Ameis ad v. ι 266 Anh.; Sittl., Wiederhol. ad v. v. ι 266—369 p. 127; ad v. v. σ 158—301 (303) cf. Sittl., p. 133.

Th. 203 . . . τιμὴν ἔχει οὐδὲ λέλογχε.

Od. λ 304 . . . τιμὴν δὲ λέλογχασσον ἵσαι θεοῖσιν.

Solo hoc Theogon. et Od. loco illa *formula* legitur. Neque quidquam inde effici potest.

Th. 212 . . . τέκε δὲ Χπνον, ἔτικτε δὲ φῦλον Ὀνείρων.

Od. ω 12 . . . παρ' ἡελίφια πύλας καὶ δῆμον ὄνείρων.

Suo iure Faesius ad v. ω 12: „Eine seltsame Fiktion, die sich an die Vorstellung τ 562 (δοτὰ γάρ τε πύλας ἀμεμηνῶν στοῖν ὄνείρων) schliesst.“ Autem illa pars τ 559 – 80 suspecta videtur¹⁾ in primis propter illud εἰλέγαντες, εἰλέγαντος, εἰλεγαί-
γονται et κεράσσοι, ἀκράσιται, κεράσαι, κεράνονται et propter vocabulum προστός ab imitatoribus προτεόπτουσος (quod in v. θ 404) positum²⁾.

Ad versum ω 12 ipsum valet, quod Geppertus I. l. I. p. 375/6 animadvertis cum dicat extrema carmina Odysseae multa habere, quae ab solita mythologia abhorreant velut illud δῆμος ὄνείρων, atque iudicat ille: „Es ist nicht zu leugnen, dass in dieser Vorstellung viel Sinnreiches ist, aber es weicht zu sehr von dem plastischen Charakter der homer. Sagen ab.“ Re vera Hesiodi est res abstractas ut personas inducere, velut Νέμεσις in v. Th. 223 et in v. Th. 228 Υπινατι, Φόροι, Μάχαι, Αρ-
δροκτασίαι.

Itaque Hesiodus cum φῦλον ὄνείρων dicit, legentium animos non offendit, cum autem quis apud Homerum somniis δῆ-

¹⁾ cf. Geppert. Ursprung I. p. 344. — ²⁾ cf. Gepp. I. l. II. p. 78. 128; bene de v. v. ω 12 et τ 562 Naegelsbach-Autenrieth Homer. Theol. 3. p. 175.

μορ, quod quidem vocabulum solo hoc Od. loco per translationem adhibitum est, fines proprios tribuit, ea *imitatio illius Hesiodeae de somniis cogitationis videtur esse*. Neque obstat, quod in Theog. *γελον*, in Od. *δῆμος* exhibetur. Mature enim in civitate illud *γελον* evanuit¹⁾ eiusque locum *δῆμος* obtinuit, ut etiam hoc nomine recentior aetas indicetur.

Th. 219 . . . δίδοῦσιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.

Od. 9 63 . . . δίδον δ' ἀγαθόν τε κακόν τε.

Versus Th. 219 quidem spurius est²⁾, sed praeterea idem finis versus exstat in v. Th. 900, qui et ipse suspectus est³⁾, 906, similis in v. Oper. 669 . . . ἀγαθῶν τε κακῶν τε. *Haec autem formula sermonis epicī est.*

Th. 223 . . . πῆμα θυητοῖσι βροτοῖσι.

Od. η 210 . . . ἀλλὰ θυητοῖσι βροτοῖσιν.

Similis clausula *κακαθρ. βροτ.* in v. Th. 903 exstat, eadem saepissime apud Homerum. Hic non aliter atque in antecedente versu res se habet, *formula epica est.*

Th. 224 *Nῦξ ὄλοι* . . .

Od. λ 19 *ἀλλ᾽ ἐπὶ νῦξ ὄλοι τέταται* . . .

Idem initium in v. Th. 757 legitur, nullis aliis locis apud

¹⁾ cf. Busolt, Die griech. Staats-Altert., in Iwan Müllers Altertums-

wissenschaft, 4, 1 p. 21, 23. — ²⁾ cf. Schoem, Hes. Theog. p. 132. —

³⁾ cf. Göttling.-Flach. ad v.

Hesioudum *οὐλοός* cuni nomine *νύξ* coniungitur atque uterque versus criticis suspectus videtur¹⁾. Ceterum haec et ipsa *formula epicorum poëtarum communis est.*

Th. 228 Υσπιάς τε Φόνους τε, Μάχας τ' Ἀνδροκτασίας τε.
Od. λ 612 νύμηναι τε μάχαι τε φόνοι τ' ἀνδροκτασίαι τε.

Schoemannus (Hes. Theog. p. 137) hunc Theog. versum ex Odyssea traductum esse censet. Congruunt quidem versus paene ad verbum, nisi quod *μάχαι* et *φόνοι* vocabula non eandem sedem habent. Sed quod ille dicit versum Theog. ex Odyssea esse traiectum, nihil ad persuadendum momenti habet, neque enim quidquam argumenti affert. Ipse igitur hunc Th. versum damnat, etiam Koechlyus eum delet, at Hermannus et Gerhardus defendant²⁾. Non vidit Schoem. totam illam Od. partem λ 565—627³⁾ ab Homeri ratione abhorrente, aetate minorem esse, propius ad Hesiodi morem accedere, qui abstractas res velut *μάχαι* etc. ut personas inducat. Non minus illius est illa enumerandi ratio, quam v. v. λ 565—627 exhibent

Mirum etiam, quot res in v. v. Od. λ 611. 612 per unum locum depingantur. In v. Il. Α 38 commemoratur *τελεμών*, quo scutum tenetur, qui et ipse exornatus est, sed uno dracone tricipiti⁴⁾.

Quae res in illis versibus praeterea Hesiodeae esse videantur, insequentibus⁵⁾ locis tractabitur.

¹⁾ cf. Goettl.-Flach. ad v. v. 224, 755. at cf. Schoem. I. l. p. 138.
— ²⁾ Schoem. Hes. Theog. p. 138 9. — ³⁾ De v. v. λ 566—631 cf. etiam Wilamowitz-Moellendorff, Homer. Untersuch. p. 199; Christ, Homer. II. carm. prolegg. p. 22 ad v. λ 612. — ⁴⁾ Negat autem in veterissimis aedificiis ursos fictos esse Helbig (Das Homer. Epos aus den Denkmälern erkl. Leipzig 1884 p. 285); a Corinthiis sexto saeculo a. Chr. n. id factum esse monet Wilam.-Moellend. H. U. p. 206. — ⁵⁾ λ 601—605 s. v. Th. 289 (950—56); λ 604 s. v. Th. 454; λ 611 s. v. Th. 321.

Th. 241 πόνιφ ἐν ἀτρογένετῳ . . .

Od. β 370 πόντον ἐπ' ἀτρογένετον . . .

Saepissime vel haec eadem vel similis *formula* et in Theog. velut in v. v. 131. 413. 696. 728. 737. 808 et in Od. velut in v. v. ε 48. 140. 158; η 79; ν 419; ρ 289 exstat.

Th. 252 . . . ἐν ἡεροειδεῖ πόνιφ.

Od. γ 294 . . . ἐν ἡεροειδεῖ πόνιφ.

Pariter atque in v. Th. 241 in huius versus fine res se habet: hanc formulam apparet esse communis epicorum sermonis atque saepissime legitur velut in v. v. Od. β 263. γ 105. δ 482. ε 164. 282. θ 568. μ 285; ν 150. 176. II. Ψ 744, in Theogonia autem in v. 873 = v. Oper. 620.

Th. 277 . . . αἱ δ' ἀθάνατοι καὶ ἀγήροι.

Od. ε 218 . . . σὺ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως.

Saepe haec *formula epica* et apud Hesiodum invenitur et apud Homerum, nonnunquam in incipiente vel medio versu, velut in v. v. Th. 305. 949, Odyss. ε 136. η 94. 257. ψ 336 multis aliis locis.

Th. 278 (. . παρελέξ. Κναροχαίτης) et 279 cf. ad v. Th 411.

Th. 280 . . . κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν.

Od. λ 35 . . . μῆλα λαβὼν ἀπεδειροτόμησα.

Idem fere versus finis in v. II. Σ 336 δώδεκα . . . ἀποδειροτόμησω (= Ψ 22). In Theog. id vocabulum solo hoc loco. Nihil amplius de hoc verbo, *epico sermoni proprio*, disserendum est.

Th. 285 . . . Ζηρὸς δ' ἐν δώμασιν ραιέτ.

Od. α 51 . . . θεαὶ δ' ἐν δώμασιν ραιέτ.

Haec formula epica est, quae saepe in utroque carmine invenitur velut in v. v. Od. δ 811. ε 80. ω 304. Il. Β 854. In Theog. exstat in spurio v. 303¹⁾. 455. 777. Ad v. Od. α 51 autem notandum est, quod ibi *ἐν* adverbii loco exhibetur, δώμασιν ραιέτ simpliciter significat ραιέτ. Sed *ex similitudine v. v. Th. 285 et α 51 nil concludi potest.*

Th. 289 . . . ἐξεράριξε βύη Ἡρακλησίη.

Od. λ 601 . . . εἰσενόησε βύην Ἡρακλησίην.

Saepenumero praeterea haec formula in Theogonia legitur velut in v. v. 315. 332. 943. 982, qui quidem versus in spuriis habetur²⁾. Non minus saepe apud Homerum exstat atque in Iliade his locis: Β 658. 666. Ε 638. Α 690. Ο 640. Σ 117. Τ 98, nisi quod in medio v. Σ 117 exhibetur βύη Ἡρακλῆος, in Odyssea autem in solo v. λ 601.

¹⁾ cf. Goettl.-Flach, l. 1, ad v. v. 300—305, — ²⁾ cf. Goettl.-Flach, ad v. v. 979 sqq.

Sed contemplemur, quomodo cum ceteris carminibus illi loci cohaereant. Versus quidem **B** 658. 666 in recentissimorum numero habendi sunt, cum v. v. 658—670¹⁾ veteri catalogo, qui Hesiodi vel potius Hesiodei cuiusdam poëtae est²⁾, ab interpolatore additi sint. Totam autem certaminis Sarpedonis et Tlepolemi narrationem **E** 627—698³⁾ veteris Iliadis non esse inter omnes fere indices doctos constat. Neque enim in vetustioribus carminibus quidquam de Lyciis neque de Tlepolemo, qui nisi in v. v. **B** 653. **E** 659 non commemoratur, aut Rhodiis tractabatur⁴⁾. Etiam minoris aetatis pars **A** 668—763 est⁵⁾, ubi cum alia tum (**A** 699. 700) quadrigarum commemoratione multum offensionis habent⁶⁾. Parvi autem momenti nobis est v. **Σ** 117, qui et ipse recentiorum Il. partium est⁷⁾. Per pauca ibi de Hercule dicta sunt neque ab aliis rebus abhorrentia. Non minus certe in v. v. **T** 90 sqq.⁸⁾ interpolatio probatur. Nam illa de Hercule pars **T** 95—136 interposita et fere totum carmen **T** poëtae est Homerum prave imitantis⁹⁾. Versus autem Od. λ 601 in interposita illa parte λ 565—627 legitur (cf. ad v. Th. 228). Restat igitur v. **O** 640. Quod attinet ad illud carmen, suo iure Bergkiius¹⁰⁾ monet in ea parte rhapsodos res amplificasse videri et, quamquam Periphetis et Coprei nomina in antiquissima¹¹⁾ illa Patrocli rerum gestarum narratione existant, non sola illa clausula βῆγ *Hραξλ.* motus crediderim a rhapsodo ea commemorata esse, quo Mycenarum gloria angegetur. Mirum enim, cur Periphetes hic neque ullo alio loco in

¹⁾ Christ, Hom. Il. ad v. **B** 658 et prolegg. p. 21. — ²⁾ Christ, Chronol. p. 10. 18 sqq. — ³⁾ Christ, Hom. Il. ad v. **E** 608.

⁴⁾ Christ, Homer u. Hom. p. 69 (189), 42 (162). — ⁵⁾ Christ, Hom. Il. ad v. **A** 664 sqq. — ⁶⁾ Christ, Chronol. p. 10 sqq. — ⁷⁾ Christ, Hom. Il. ad v. **Σ** 35 sqq. — ⁸⁾ Christ, H. Il. ad v. **T** 94 sqq.

⁹⁾ Christ, Homer u. Hom. p. 51 (171), 82 (202). — ¹⁰⁾ Gr. Lit. I. p. 613 sqq. — ¹¹⁾ Christ, H. Il. prolegg. p. 10. 58. 59. cf. ad v. **O** 592.

Mycenaeorum principum numero virtute floruisse dicatur, atque aptior est illa nuntii ad Herculem missi commemoratio in magno de illo heroe carmine, non item hic.

Omnes igitur de Hercule, ubi illa formula βύη Ἡρακλ. legitur, loci interpositi sunt, v. O 640 suspectus videtur.

Sed omnino in antiquis Homeri carminibus raro Herculis facta celebrantur. Qui versus praeter locos supra allatos illius res tractent, quales iudicentur, breviter disseram. Sunt autem in Il. **B** 679. **E** 392. 403. 404. **Θ** 362. **Ξ** 250. 325. **O** 25 sqq. **Υ** 145; in Od. **Φ** 224. **λ** 269. 623. **φ** 15—41. Atque v. **B** 679 quidem catalogi navium illius Hesiodei¹⁾ est. V. **E** 392 sqq. in carmine leguntur, quo Diomedis virtus monstratur et illustratur. Illa quidem pars in antiquissimis habenda est²⁾. Eiusdem autem carminis v. v. 403. 404 spuri sunt³⁾. Quod attinet ad v. **Θ** 362, totum illud carmen sero veteri Iliadi adiectum est⁴⁾. Neque v. **Ξ** 250 veteris Iliadis est⁵⁾, v. 325 vero interpositae est partis, quae Hesiodeam illam enumerationem exhibit. Eadem, qua v. **Ξ** 250, aetate sunt v. v. **O** 25 sqq.⁶⁾. Versus denique **Υ** 145 in recentissima illa de Aeneae et Achillis pugna narratione legitur⁷⁾. Recentissimi etiam cuncti illi Od. loci sunt, et v. **Φ** 224, qui in versibus (219—228) ad parvam quae dicitur Iliadem referendis⁸⁾ exstat, et v. **λ** 269, qui cum tota parte **λ** 225—330 Hesiodeae scholae tribuitur⁹⁾, et v. **λ** 623, de quo supra actum est, et v. v. **φ** 15—41, ubi Messenae condicio magnae offensioni est¹⁰⁾.

¹⁾ cf. Christ, Chronol. p. 19 sqq. — ²⁾ cf. Christ, Hom. Il. in initio carm. **E**; non ita Bergk l. l. I. p. 577 sqq. — ³⁾ cf. Christ, H. Il. ad v. v. — ⁴⁾ Christ, H. Il. ad initium carm. **Θ**. — ⁵⁾ cf. Christ, H. Il. prolegg. p. 65. 95 sqq. — ⁶⁾ Christ, Hom. Il. prolegg. p. 66. 95. cf. etiam quae dicta sunt ad v. Th. 110. — ⁷⁾ Christ, H. Il. prolegg. p. 76 et ad v. **Υ** 75. — ⁸⁾ Christ, Chronol. p. 8. — ⁹⁾ Christ, Chronol. p. 39. — ¹⁰⁾ Christ, Chronol. p. 10.

Summum igitur unus de his locis Herculis res tractantibus veteri Iliadi tribuendus, multo maior pars poëtarum interpolantium est. Qui illi fuerint, certe dici non potest, sed fortasse quanto Hesiodus Herculis rerum gestarum studio fuerit, illa formula *βίη Ἡρακλ.* indicio est, quae in Theogonia quinques, in Iliade multo illo carmine maiore sexies legitur, atque his quidem in *B* (v. 658. 666), Hesiodea illa parte, ita ut dicam *quicunque versus illam formulam exhibeant, eos omnes ad Hesiodium spectare videri.*

Sed ad v. Od. λ 601 regrediamur. Ut supra ad v. Th. 228 diximus, in parte λ 565—627 multa exstant, quae Homero aliena sunt. Etiam illi de Hercule versus tam discrepantia a solitis exhibent, ut tota pars, quae ad hanc causam quid valeat, v. v. λ 601—605 contemplanda et cum similibus v. v. Th. 950—956 conferenda sit. Evolvas quaeso

v. v. λ 601—605 et Theog. 950—956.

Atque primum quidem notandum in v. v. Od λ 601 sqq. Inventati partes esse tributas, quas nusquam in aliis carminibus habet. Apud Homerum est virgo, quae vario officio fungitur velut in v. v. Il. Α 2. E 722. 905, quae munera etiam apud mortales per caelipes fiunt. Neque Hercules hic, ut apud Homerum solet, fingitur. Nullo ille loco immortalis dicitur, immo vero vir fortis est, qui quamquam Iove natus mortem effugere non potest (cf. ipsum recentiorem illum v. Σ 117). Ceterum ab Homeri ratione abhorret inter *ψυχή* et *εἰδωλον*, quorum alterum alibi habitat, distinguere¹⁾.

¹⁾ cf. Faesi, Hom. Od. ad v. λ 601; Nägelesbach-Autenr. Hom. Theol. 3. § 270 p. 378 et § 252 p. 352.

Sed conferamus singula verba; in Theog. 950, 53 dicitur
Ηβῆν δ' Ἀλκιμήνης καλλισφύρον ἀλκιμός νιὸς αἰδοῦη τετέλεσθαι,
 in λ 603 *εἶχεν καλλισφύρον Ηβῆν*, deinde in v. v. Theog. 954, 55
ἐν ἀθανάτοισιν . . . ναίστι ἀπίμαντος καὶ ἀγύρων,
 in λ 602, 603
. . . μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι τέρπεται, ἐν θαλίγεσσιν.

Quae cum ita sint, *Odyssae in λ de Hercule narratio ex v. v. Theog. 950 sqq. contractior traducta videtur*, id quod bene sensit ille, qui rei et narrationis similitudine motus versum λ 604 ex Th. 952 transposuit¹⁾.

Th. 297 *σπῆι ἐν γλαφυρῷ . . .*

Od. β 20 *ἐν σπῆι γλαφυρῷ . . .*

Saepissime, quamvis verbis non ita ut in v. Th. 297 inter se sequentibus, haec formula apud Homerum reperitur velut in v. v. Od. α 14. 73, δ 403. ε 155. ι 29. 114. 476. μ 210. ψ 335. Il. Σ 402. Ω 83, in Theog. vero solo hoc loco, ita ut hanc esse *Homerici sermonis formulam appareat*.

Th. 303 (. . . *κατὰ δόματα ναίστι*) cf. ad Th. 285.

1) cf. Wilamow.; *Homer. Unters.* p. 199.

Th. 306 . . . μηγίμεναι ἐν φιλότητι.

Od. 9 313 . . . καθεύδετον ἐν φιλότητι.

In Theogonia praeterea in v. v. 374. 405. 625. 961. 1012,
saepissime apud Homerum haec *formula* ἐν φιλ. exstat.

Th. 308 (ἢ δ' ὑποχνσαμένη . . .) cf. ad v. Th. 411.

Th. 310 δεύτερον αὐτις ἔτικτεν . . .

Od. γ 161 . . . ἔριν ὥρσε κακὴν ἐπὶ δεύτερον αὐτις.

Neque de hac *formula* quidquam aliud dicendum est nisi
in clausulis versuum Odysseae saepenumero eam inveniri velut
in v. v. τ 354. ρ 65. χ 69.

Th. 313 . . . "Υδρογη αὐτις ἐγείνατο λνγρά ιδνῖαν.

Od. λ 432 . . . ἢ δ' ἔξοχα λνγρά ιδνῖα.

Similes formulae saepe exhibentur velut in v. v. Theog. 887
πλεῖστα θεῶν τε ιδνῖαν . . . Oper. 521 οὐπω ἔργα ιδνῖα . . .
hymn. Ven. 44 . . . κεδνά ιδνῖαν, ubi eadem clausula est quae in
v. v. Od. α 448. τ 346. ν 57. ψ 182. hymn. Ap. Pyth. 135.
hymn. Cer. 195. 202 (κεδν' εἰδνῖα), sed pares fines modo in
versibus Th. 313 et λ 432.

Sane nihil id valeat, at v. v. λ 427—443 odium quoddam
feminarum ab Homero alienum resonant. Ad v. λ 427 Faesius
Orph. fr. XVIII ὡς οὐ κύντερον ἦν καὶ φύγον ἄλλο γυναικός
affert. Cui, hos versus Homericos de feminis cum legerit, non
in mentem veniat illarum in v. v. Oper. 373—375 admonitionum:

*Μηδὲ γυνή σε γόνον πνγοστόλος ἐξαπατάτω
αίμνλα κωτίλλουσα, τεὶγε διφῶσα καλιήν.
ὅς δὲ γυναιξὶ πέποιθε, πέποιθ' ὅγε φηλήτησι*

et Oper. v. v. 703—705

. . . τῆς δ' αὐτει κακῆς οὐ δύτιον ἄλλο,
δειπνολόχης· ἵτε ἀνδρας καὶ ἴσθιμόν περ ἔστα
ἔνει ἄτεο δαλοῦ καὶ ὡμῷ γῆραι δῶκεν.

Hesiodi quidem est haud clementer in feminas invehi¹⁾ et Hesiodeorum poëtarum magis quam Homeri communibus eiusmodi locis uti. Unde fit, ut *illos v. v. λ 427—443 propius ad Hesiodi quam ad Homeri rationem accedere dicas.*

Th. 315 (. . . βίῃ Ἡρακληῖ) cf. ad v. Th. 289.

Th. 321 . . . μία μὲν χαροποῖο λέοντος.

Od. λ 611 ἄρχοι τ' ἀγρότεροι τε σύες χαροποί τε λέοντες.

Utrum totus Theogoniae de Chimaera locus retinendus anal delendus sit, iudices inter se discrepant, cf. Schoem. l. l. p. 167 sqq., qui Gerhardum totam de Chimaera narrationem delentem inducit, cum ipse iure defendat atque Kochlyus v. v. Th. 287—336 antiquae Theogoniae tribuat.

Quod attinet ad hunc Odysseae versum, iam supra, cum v. v. Th. 228 et 289 tractabantur, de ratione atque oratione v. v. λ 565—627 diximus. Geppertus²⁾ autem vocabulum *χαροπός* tractat et solita Homeri verborum de primitivo vocabulo

¹⁾ cf. Bergk, Gr. Lit. I. p. 926 sq. — ²⁾ Ursprung. II. p. 77,

οὐ derivatorum ratione perlustrata, huius vocabuli derivationem serius esse factam ait; dicere potuit a poëta Homeri sermonis usus ignaro. Ceterum illud χαροπός in his solis Theog. et Odyss. versibus exstat. In Seuto reperitur in v. 177, qui ex λ traductus videtur: ἀμφότεροι, χλοῦνται τε σύες χαροποί τε λέοντες, neque, cum sit poëmatis undique collati, quem spectemus dignus est. Iam legitur in v. hymn. Ven. 70 . . λύκοι χαροποί τε λέοντες; praeterea in v. hymn. Merc. 194 . . χαροποὶ δὲ κύνες . . . et in initio suspecti v. hymn. Merc. 569 καὶ χαροποῖσι λέονσι . . . , quem hymnum propius ad Hesiodum accedere constat¹⁾.

Quod cum illa carminis λ (v. 601 sqq.) pars, ut supra ad v. v. Th. 228 et 289 demonstratum est, quibus nos ad Hesiodea carmina revocemur, multa habeat, singulis rebus fretus *etiam hanc formulam Hesiodo vindicem.*

Th. 330 . . . εἰλεγαίρετο φῦλ' ἀνθρώπων.

Od. γ 282 . . . ἐκατντο φῦλ' ἀνθρώπων.

Et in Theog. et in Oper. et apud Homerum saepe *haec formula epica* nobis occurrit, velut in v. v. Th. 556. Oper. 91. Od. η 307. ο 409. II. Ξ 361. hymn. Ap. Pyth. 359.

Th. 332 (. . . βῆς Ἡρακληένις) cf. ad v. Th. 289.

Th. 333 (. . . φιλότητι μυχεῖσα) cf. ad v. Th. 125.

¹⁾ cf. Sterrett, I. I. p. XLV.

Th. 335 (334 γαῖς) πείρασιν ἐν μεγάλης . . .

Od. i 284 . . . νῦν ἐπὶ πείρασι γαῖς.

Crebro *haec formula* et in initio et in fine versuum legitur, apud Hesiodum in v. v. Th. 518, 622. Oper. 168., apud Homerum in v. v. Il. E 200. Θ 478. et in hymn. Ven. 227.

Th. 363 . . . πολλαῖ γε μέν εἰσι καὶ ἄλλαι.

Od. φ 251 εἰσι καὶ ἄλλαι πολλαὶ Ἀχαιίδες . . .

Nihil amplius de *haec formula* agendum est.

Th. 370 . . . ὅσοι περινατετάοντι.

Od. θ 551 . . . καὶ οἱ περινατετάοντι.

In fine versus *haec formula* in Od. v. ψ 136 legitur, in initio β 66 οἱ περιν. et δ 177 αἱ περιν., atque hoc quidem loco vocabulum περιν. quae sitae sunt urbes vel habitantur, significare vulgo putatur¹⁾, id quod recentioris aetatis videtur esse. In Theog. solo loco illud verbum exstat.

Th. 373 ἀθανάτοις τε θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχοντι.

Od. δ 479 ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχοντι.

Cum in Odyssea (v. δ 479 = λ 133 = ψ 280) hic versus epicae formulae vim habeat et etiam in recentissimis²⁾ partibus

1) at cf. Ameis, ad v. δ 177 et α 404. — 2) cf. Christ, Hom. II. ad v. v. Υ 75 sqq. et Φ 228 sqq.

Iliadis, in v. v. *Y* 299 et *Φ* 267, inveniatur, in Theog. nusquam alibi nisi hic legitur, sed *οὐραν. εὐρ.* quidem saepenumero velut in v. v. Th. 110. 517. 679. 746. 840 (=110), in Oper. vero non exstat. Sine dubio autem v. Th. 373 *Homeri est*, ex uno de illis locis *translatus*. Hermannus quidem pentadum causa quas assequitur eum *damnat*¹⁾.

Theog. 374 (. . . *ἐν φιλότητι*) cf. ad v. Th. 306.

Th. 375 (. . . *ἐν φιλότητι μιγεῖσα*) cf. ad Th. 125.

Th. 404 . . . *πολυνήρατον ἵλθεν ἐς εὐτήν.*

Od. ψ 354 . . *πολυνήρατον ικόμεθ' εὐτήν.*

Solis his locis haec clausula exstat. Notandum autem quod adiectivum *πολυνήρατος* in una Odyssea invenitur, in versibus qui minoris aetatis sunt, velut in v. λ 275, qui versus omnino propter illud vocabulum suspectus est²⁾, o 126³⁾, 366⁴⁾, hymn. Ven. 225. Apud Hesiodum autem legitur in v. Th. 908, qui versus spurius est⁵⁾, Oper. 739. fr. 93. 2. fr. 132. *Ceterum haec recentior formula epica est.*

Th. 405 (. . . *ἐν φιλότητι*) cf. ad v. Th. 306.

¹⁾ Schoem. Hes. Theog. p. 180. — ²⁾ cf. etiam Christ, Chronol. p. 38 ad v. v. λ 271—80. — ³⁾ cf. Bergk, Gr. L. I. p. 702 sqq. — ⁴⁾ cf. Sittl, Wiederhol. p. 131 ad v. v. o 301—492. — ⁵⁾ cf. Göttl-Flach ad v. und Flach, das dialekt, Digamma des Hesiodos, p. 34.

Th. 411 ἢ δ' ὑποκυσαμένη Ἐκάτιν τέκε . . .

Od. λ 254 ἢ δ' ὑποκυσαμένη Πελήν τέκε . . .

Hic Theogoniae versus illius hymni in Hecaten (411–452) a poëta quodam recentiore huic carmini adiecti est. Sed saepe haec formula ἢ δ' ὑποκυσ. apud Hesiodum legitur velut in v. v. Theog. 308 ἢ δ' ὑποκυσαμένη τέκετο . . fr. 36. 1; 70. 1; 93. 1.

Apud Homerum praeter v. λ 254 in Iliade in v. Ζ 26 et, in recenti¹⁾ illa parte, Υ 224 exhibetur. Quamquam autem Iliadis tractatio huius libelli non est, quin Il. v. v. 224, 225 notem, facere non possum. His omnibus enim locis ὑποκυσ. de feminis et immortalibus et mortalibus dicitur, illic autem de equis. Deinde adiectivum κναροχαίτης Neptuno tribui solet, cf. in Od. v. v. ι 528. γ 6; in Il. Ν 563. Ξ 390. Ο 174. 201, nisi quod in recentibus illis carminibus in Scut. 120 Arion equus et in hymn. Cer. 347. Orcus κναροχαίτης dicitur.

Versus Υ 213 – 241 ipsi languidam quandam enumerationem habent, qua Hesiodus uti solet. Neque recens aetas verbis v. Υ 235 καλλεος εἴνεκα οἶο puerorum amorem monstrantibus non indicatur²⁾. Versus Υ 227 idem fere est, qui in Hesiod. fragm. CCXXI., nisi quod hic θέεν et κατέκλα, ibi θέον et κατέκλων legitur³⁾. Similiter in illam Il. partem traducta est clausula in Υ 224 . . . παρελέξατο κναροχαίτη ex Theog. 278 . . . παρελέξατο Κναροχαίτης, neque miraberis, cur in cod. Laurent. XXXII. 3 secunda manus ad v. Υ 224 ascribat ἐν μαλακῷ λειμῶνι καὶ ἄνθεσιν εἰσαινοῦσιν, qui versus ex Theog. 279 integer transpositus est.

¹⁾ cf. Christ, Hom. Il. ad init. carm. Υ et Chronol. p. 25. Berg k l. l. I. p. 633. — ²⁾ cf. Baumeister, Denkm. d. kl. Altert. I. s. Ganymedes. — ³⁾ cf. etiam Christ, Hom. Il. ad v. Υ 249 et 250, qui affert v. v. Hes. Oper. 403 et 721.

Th. 430 . . . ὅν κ' ἐθέλησιν.

Od. ρ 559 . . . ὅς κ' ἐθέλησιν.

Similis *formula* in v. v. Th. 164. 432. 439. Od. γ 92 = δ 322 = Il. Σ 457 reperitur, neque quidquam novi habet.

Th. 446 ποίησε τ' εἰρωπόζων ὄντων . . .

Od. ι 443 ὡς οἱ νπ' εἰρωπόζων ὄντων (στέργοι).

Similiter coniuncta haec verba exstant in v. v. Oper. 234 et Il. E 137, quae ad sermonem epicum referenda sunt.

Th. 454 . . . καὶ Ἡρῷν χρυσοπέδιλον.

Od. λ 604 . . . καὶ Ἡρῆς χρυσοπεδίλον.

v. Od. λ 604 par est v. Theog. 952. Totus autem Od. locus λ 565—627 iam supra sub v. v. Th. 228. 289 tractatus est. Neque facio cum iis, qui unum versum λ 604 delent¹⁾, nam tota illa pars sine ulla dubitatione multa Hesiodi vestigia exhibet. Atque illud Ἡρ. χρυσοπ. *Hesiodea formula* est.

Theog. 457 (. . θεῶν πατέρος ἥδε καὶ ἀνδρῶν) cf. ad. v. Th. 47.

¹⁾ cf. etiam Wilamowitz, Homer. Unters. p. 199.

Th. 465 . . . Αἰός μεγάλον διὰ βονλάς.

Od. 9 82 . . . Αἰός μεγάλον διὰ βονλάς.

Hunc Theogoniae versum plurimi iudices delent¹⁾, alii tuentur²⁾. Idem versus finis in v. Oper. 122, similis in v. v. Th. 572. Oper. 71; in Il. O 71. Od. λ 276. 437. Illa autem verba *formulis tribuenda sunt*.

Th. 467 . . . Ρέγν δ' ἔχε πένθος ἄλαστον.

Od. α 342 . . . καθίκετο πένθος ἄλαστον.

Similiter dictum est in v. Od. ω 423 . . . ἄλαστον εὐ³⁾
φρεσὶ πένθος ἔκειτο; δ 108 . . . ἐμοὶ δ' ἄχος αὖτε ἄλαστον.
Praeterea in v. Il. Ω 105 πένθος ἄλαστον ἔχονσα . . . Sine dubio
haec *formula epica est*, sed nisi in recentioribus carminum Homericorum partibus non inveni, atque in Theog. in solo v. 467.

Th. 468 (. . . θεῶν πατέρων δὲ καὶ ἀνδρῶν) cf. ad v. Th. 47.

Th. 477 . . . Κρήνης ἐς πίονα δῆμον.

Od. § 329 . . . Ιθάκης ἐς πίονα δῆμον.

In v. Th. 971 . . . Κρήνης ἐν πίονι δῆμῳ exstat et finis
v. § 329 par est v. τ 399. Sermonis epicis haec coniunctio est,
sed in v. v. Od. § 329 et τ 399 perverse fortasse ex Il. E 710
traducta³⁾, cum illa laus πίον. δῆμον falso in Ithacam insulam

1) cf. Goettl.-Flach, ad v. - 2) cf. Schoem. Hes. Theog. p. 202.
- 3) cf. Sittl., Wiederh. p. 65.

conferatur. Saepe similes formulae in Hōmericis carminibus leguntur, velut in v. v. Il. Π 437. 514. 673. 683. Υ 385. in Od. ρ 526. τ 271.

Th. 490 . . . βέη καὶ χερσὶ δαμάσσας.

Od. λ 244 . . . πληρῆσιν ἀεικελήγσι δαμάσσας.

Similis *formula* in v. Th. 857 . . . δάμασε πληρῆσιν ἰμέσσας, et in v. Od. σ 57 . . . τούτῳ δέ με ἵψι δαμάσσῃ. Sed nihil amplius hic notandum est.

Th. 493 (. . . ἐπιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν) cf. ad v. Th. 184.

Th. 499 Πνθοῖ ἐν ἡγαθέῃ . . .

Od. ι 80 Πνθοῖ ἐν ἡγαθέῃ . . .

Praeterea exstat in Hesiod. frag. CXXV. 5 Πνθῷ ἐς ἡγαθέην. Similiter Pylus ἡγαθέῃ dicitur in v. v. Il. Α 252. Od. β 208. δ 599. 702. ε 19. § 179. hymn. Merc. 216. *In epicarum formularum numerum haec et ipsa referenda est.*

Th. 501 Αὖσε δὲ . . . ὄλοῶν ἀπὸ δεσμῶν.

Od. χ 200 . . . ταθεὶς ὄλοῳ ἐνὶ δεσμῷ.

Nullo alio loco Theog. adiectivum ὄλοός cum δεσμός coniunctum est, neque vero in Od. praeter v. χ 200, sed legitur in v. v. Th. 522 δεσμοῖς ἀργαλέοισι, Th. 616 μέγας κατὰ δεσμός ἔρυξεν, Th. 618 κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ ut in v. Il. Ε 386; Th. 652

δυσηλεγέος ἀπὸ δεσμοῦ, Th. 658 αἰειδίκτων ἀπὸ δεσμῶν,
Th. 718 δεσμοῖσιν ἐν ἀργαλέοισιν. Ceterum versus Th. 501—
 506 Goettl. Pal. Flach. suo iure damnant, cum ad Hesiodum
 non pertineant, id quod patet ex vocabulo *Oὐρανίδας* in v.
 Th. 502, quod nomen nisi hic Cycloibus non inditur¹⁾. Schoe-
 mannus quidem²⁾ non bene eos defendit.

Iam in inseguente versu res amplius tractabitur.

Th. 502 . . δῆσε πανήρ ἀεσιφροσύνησιν.

Od. o 470 . . ἐγὼν ἐπόμην ἀεσιφροσύνησιν

Vocabulum in fine versuum et in Theog. et in Od. *ἄπαξ λεγόμενον* est. Ceterum illa Od. pars o 301—492 recentiorum est³⁾ et compositio *ἀεσιφροσύναι* posterior velut *δαυροσύνη* in v. Od. π 253; *ἀφροσ.* in v. v. π 278. ω 457 et cum singulari numero in v. Il. Η 110; *χαλιφρ.* in v. Od. π 310; *ἐπιφρ.* τ 22. ε 437, *όμοφρ.* ο 198; cf. etiam *παλαιμοσ.* in v. Il. ψ 701; *ἀγαροφρ.* Ω 772⁴⁾). Praeterquam in his Theog. versibus legitur vocabulum *ἀπειρήσαντο*, in v. 503: *οἵ οἱ ἀπειρήσαντο χάριν εὐεργεσιάων*, quod reperitur etiam in uno versu Il. Ω 428: *ιῷ οἱ ἀπειρήσαντο*, atque in eadem quidem versu sede. Illud Il. carmen autem et ipsum posteriorum est et multis rebus et formulis proprius ad Hesiodum accedit⁵⁾.

Quamquam certe dici non potest, uter ab utro quid traduxerit, cum illae recentioris aetatis compositiones, in utroque carmine semel adhibitae, hic et illic exstant, id patere videtur,

¹⁾ cf. Goettl.-Flach. ad v. Th. 501 sqq. — ²⁾ Hes. Theog. p. 198. 204 — ³⁾ Sittl, Wiederh. p. 131. 173. — ⁴⁾ Geppert, Urspr. d. Hom. Ges. II. p. 86. — ⁵⁾ cf. Peppmüller, Comment. zum 24. B. d. Il. p. 23. 59 sqq.

quo tempore illud Odysseae additamentum o 301—492 et Iliadis Ω vetus pars facta sint, eodem versus Th. 501—506 adiectos esse.

Th. 509 . . . κρατερόφρονα γείνατο παιδα.

Od. λ 299 . . . κρατερόφρονε γείνατο παιδε.

Similis locus in v. Th. 308 . . . τέκνο κρατερόφρονα τέκνα. Ceterum hoc afferendus est v. Il. Ξ 324 . . . κρατερόφρονα γείνατο παιδα. Hic autem versus legitur in eo numero (Ξ 317—327), qui ab Alexandrinis iure damnabatur, „ὅτι ἡ ἀναρίθμησις τῶν ὄνομάτων μᾶλλον ἀλλοτριοῖς τὴν Ἡραν ἡ προσάγεται, quae enumeratio esse Hesiodi putatur. Etiam v. v. Od. λ 298—304 admodum suspecti sunt¹⁾. Christ quidem putat²⁾ v. v. λ 298—304 aut 301—304 eiciendos esse (ut fecit Fick., Hom. Od. p. 309). Cum autem ille Theog. locus ipsius compositoris Theogoniae esse videatur, *Theog. versum exemplo fuisse poëtis v. v. Il. Ξ 324 et Od. λ 299 dicere non reveror, quippe quae partes illam ἀναρίθμησιν Hesiodeam habeant.*

Th. 512 . . . γένετ' ἀνδράσιν ἀλγηστῆσι.

Od. α 349 ἀνδράσιν ἀλγηστῆσιν . . . (sc. δίδωσιν).

Haec est formula epica, quae praeterea apud Hesiodum in v. Oper. 82, in Od. ν 261, in hymn. Apoll. Pyth. 280 legitur.

¹⁾ cf. etiam Faesi ad v. λ 298. — ²⁾ Chronol. p. 39.

Th. 515 . . . κατέπεμψε βαλὼν ψολόεντι κεραυνῷ.

Od. ψ 330 . . . νῆα θοὴν ἔβαλε ψολόεντι κεραυνῷ.

Idem vel similis versus finis nobis his locis occurrit: in fragm. Hesiod. XLIX, 2 (quod Catalogi est, cf. Kinkel, Epic. Graec. fragm. p. 105) . . . ἀπ' Οὐλύμπου δὲ βαλὼν ψολόεντι κεραυνῷ, Scut. 422 . . πληγεῖσα Λίὸς ψολόεντι κεραυνῷ. Apud Homerum praeter v. ψ 330 in v. ω 539 . . . Κρονίδης ἀφίει ψολόεντα κεραυνόν; deinde in v. hymn. Ven. 288 . . . βαλέει ψολόεντα κεραυνῷ. Batrachom. 287 . . . ἔβαλε ψολόεντα κεραυνόν.

Ille Theog. versus veteris carminis videtur esse neque minus Catalogus Hesiodi ipsius¹⁾). Nihil autem momenti habet, quod in Scut. v. 422 ille versus finis reperitur, nam Scutum aetate minus est²⁾. Nusquam vero Homeri librorum illa formula exhibetur nisi in his ultimis³⁾), ψ, ω, Odysseae partibus atque ita, ut eo loco, cui hic v. ψ 330, cum v. v. ψ 329—333 concisi repeatantur ex μ 260—403, respondet, in versu μ 387 exstet ἀργῆτι κεραυνῷ et in v. μ 415 solum ἔμβαλε νῆι κεραυνόν et μ 416 πληγεῖσα κεραυνῷ. Deinde in loco v. ω 539 simili, ubi Diomedes Troianis acrius instans Iovis fulmine ab hostium insectatione prohibetur, in v. II. Θ 133 legitur . . . δευὸν ἀργίχ ἀργῆτα κεραυνόν. Neque praetereundum est, quod et in hymn. Ven. et in Batrach. multa recentiorum poëtarum sunt formulaeque undique traductae. Iam addam epithetum ψολόεις imitatorum esse⁴⁾), cum voc. ψόλος apud Homerum non exstet neque usquam fulmen, quamquam saepenumero commemoratur, ψολόεις dicatur.

¹⁾ Bergk, Gr. Lit. I. p. 1004. — ²⁾ ante Olymp. XXXIII. illud ortum esse ait Bergk. I. l. l. p. 996. — ³⁾ cf. Sittl, Wiederh. p. 119. — ⁴⁾, cf. Geppert, Ursprung II. p. 111.

Quae cum ita sint, etiam *hanc formulam Hesiodo, in cuius carminibus prior exhibeat, tribuere non dubito*¹⁾.

Th. 517 . . . κρατερῆς ὑπὸ ἀνάγκης.

Od. β 110 . . . ὑπὸ ἀνάγκης.

Eadem clausula est in v. Theog. 615. Oper. 15. Od. τ 156.
ω 146. *Hanc esse formulam usitatum appetet.*

Th. 518 (*πείρασιν ἐν γαίης . . .*) cf. ad v. Th. 335.

Th. 525 . . . ἔδοι τανυσίπτερος ὄρνις.

Od. ε 65 . . . ὄρνιθες τανυσίπτεροι εὐνάζοντο.

In Iliade *haec formula epica non exstat*, apud Hes. praeter v. Th. 525 in v. Oper. 212 . . . ὄρης, τανυσίπτερος ὄρνις. Similiter dictum in v. Od. χ 468 . . . κίγλαι τανυσίπτεροι . . .

Th. 530 . . . Ἡρακλῆος . . . κλέος εἴη.

Od. η 333 ἄσθεστον κλέος εἴη . . .

In hoc solo Theog. versu *haec formula legitur*, in Odyss. praeterea in v. σ 255 neque amplius de ea agi opus est.

¹⁾ Φολόεις fulmen dictum esse putas a poëta quodam, qui in montuosa et silvestri regione versabatur, ubi diutius et gravius magno cum vapore tempestates saevire solent.

Th. 538 . . ἔγκατα πίονα δημῶ.

Od. i 464 . . μῆλα τανάπιδα πίονα δημῶ.

Similis clausula praeter hos versus exstat in v. v. Th. 541.

Il. Α 818. Od. § 428, *quae cunctae sine dubio formulae epicorum communes.*

Th. 540 (. . . δολέῃ ἐπὶ τέχνῃ) cf. ad v. Th. 160.

Th. 543 . . πάντων ἀριθείκετ' ἀνάκτων.

Od. θ 382 . . πάντων ἀριθείκετε λαῶν.

Etiam *haec formula epica est.* Eadem autem atque in v. Th. 543 apud Homerum non exstat similes hic et illic saepe numero velut in v. v. Th. 385. 532, Il. Α 248. Σ 320. Od. θ 401. i 2. λ 355. 378 ν 38.

Th. 547 (. . δολέης δ' οὐ λήθετο τέχνης) cf. ad v. Th. 160.

Th. 551 . . κακὰ δ' ὅσσετο θυμῷ.

Od. η 374 . . κακὰ δ' ὅσσετο θυμός.

Idem qui in v. Th. 551 versus finis nobis in v. Od. σ 154 occurrit cum singulari numero vocabuli κακόν: . . κακὸν ὅσσετο θυμῷ, similis formula in v. Il. Σ 224 . . ὅσσοντο γὰρ ἄλγεα θυμῷ. Quae quamquam solo hoc Theog. loco exstat, *non est cur dicamus ab Homero eam esse traductam.* Nam illud γνῶ φ' οὐδὲ ἡγνοήσει in v. Th. 551, quamquam hic dicendi modus saepissime

apud Homerum invenitur¹⁾, Hesiodi videtur esse et inde in v. hymn. Merc. 243 translatum²⁾.

Th. 552 . . . τὰ καὶ τελέεσθαι ἔμελλε.

Od. β 156 . . . ἀπερ τελέεσθαι ἔμελλον.

Haec formula utroque loco fere par est, nisi quod apud Homerum pluralis numerus illius vocabuli neutrius generis ἀπερ etiam pluralem verbi numerum trahit, ut item in v. Il. B 36 ἀ ρ' οὐ τελέεσθαι ἔμελλον, cuius usus exempla plurima affert Krueger. Gr. Spr. II. § 63. 2. A. 1.

Th. 553 χερσὶ δ' ὁ γ' ἀμφοτέρησιν (ἀνεῖλετο).

Od. ε 351 . . . χερσὶ διήρεσα ἀμφοτέρησιν.

Apud Homerum praeterea haec compositio vocabulorum χερσ. et ἀμφοτ. in Od. ω 316 et Il. Σ 23 exstat. Sed ad hanc causam nihil valet.

Th. 555 (. . . δολίη ἐπὶ τέχνῃ) cf. ad v. Th. 160.

Th. 556 (. . . φῦλ' ἀνθρώπων) cf. ad v. Th. 330.

¹⁾ cf. La Roche, Hom II, ad v. B 807.

²⁾ cf. Sterrett, I. I. p. XLV.

Th. 564 . . . οἵ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσιν.

Od. ζ 153 . . . τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσιν.

In v. Th. 621 legitur ὅπὸ χθονὶ ναιετάοντες, in v. hymn. Ap. Pyth. 101 ἐπὶ χθονὶ ναιετάασκον, hymn. Ap. Pyth. 157 . . . τοὶ ὅπὸ χθονὶ ναιετάοντες. Pervulgatae sunt apud Homerum formulae cum ναιετάω vocabulo compositae, quas permultas affert La Roche, Hom. II. ad v. v. Δ 45 et Z 370, sed nusquam nisi in hoc versu ζ 153 similem atque in v. v. Th. 564 et 621 inveni. Quod eadem fere reperitur in hymn. Ap. Pyth. 101 et 157, ex Hesiodo traducta est; ille hymnus enim Hesiodeus¹⁾. Dicere autem hanc formulam esse Hesiodi vereor, cum omnino epicorum poëtarum sit.

Th. 571 . . . σύμπλασσε περικλυτὸς ἀμφιγυήεις.

Od. θ 300 . . . ἡλθε περικλυτὸς ἀμφιγυήεις.

Eadem clausula exstat in v. v. Th. 579. 945, ubi pro περικλυτ. ἀγαλ., Oper. 70. fragm. Hes. CX. et in spurio²⁾ v. Scut. 219.

Apud Homerum reperitur praeterea haec formula in v. v. Od. θ 349. 357. II. Σ 383. 393. 462. 587. 590. 614 atque his al- latis locis vocabulum ἀμφιγυήεις non adiectivum nomini "Ηφαι- στος attributum, sed substantivum nominis proprii loco est, uno versu Theog. 945 excepto, ubi "Ηφαιστος additur: . . . "Ηφαιστος, ἀγαλυτὸς ἀμφιγυήεις. In vetustioribus Il. carminibus nisi adiectivi munere non fungitur: in v. Il. A 607 . . . περικλυτὸς ἀμφιγυήεις (608) "Ηφαιστος . . . Ξ 239 . . . "Ηφαιστος δέ κ' ἔμός πάις ἀμφιγυήεις. Attributum igitur illud pro substantivo positum

1) cf. Sterrett, I. l. p. XLV. — 2) cf. Goettl.-Fl. Hes. Carm. ad Scut. v. 217 sqq.

apud Homerum reperitur in illa de Martis et Veneris amore narratione et in Hoplopoia quae dicitur. In carmine Od. θ vero complura Hesiodi vel Hesiodeorum poëtarum vestigia existant cf. ad v. v. Th. 46 (θ 325); Th. 84. 86. 92 (θ 172); quod autem ad Hoplopiam attinet, appareat id esse additamentum recentioris eiusdem poëtae¹⁾. Cum autem Hesiodi sit vocabulis ornantibus, quae virtutem vel vitium vel artem alicuius significant, nominum priorum loco uti²⁾, etiam illi loci in θ et Σ *Hesiodeo dicendi generi esse tribuendi* videntur.

Th. 572 (. . διὰ βουλάς) cf. ad v. Th. 465.

Th. 576 . . . νεοθηλέας ἄνθεσι ποίης.

Od. i 449 . . . τέρεν' ἄνθεα ποίης.

Plurimi iudices, quorum in numero Flach. et Schoemannⁱ, v. v. Th. 576/7 damnant. Ceterum vocabulum νεοθηλής semel apud Homerum reperitur in v. II. Ξ 347 . . . νεοθηλέα ποίην neque saepius apud Hesiodum. Formula autem ἄνθεα ποίης nisi in v. Th. 576 et Od. i 449 nusquam exstat. Cum autem illi v. v. Th. 576/7 propter multas res, quibus virginis caput ornetur, suspecti sint, ab interpolatore quodam illud hemistichium ςθ. π. ex v. Od. i 449 in illum *Theog.* locum esse traductum videtur.

Theog. 579 (. . . περικλυτὸς Ἀμφιγούεις) cf. ad v. Th. 571.

¹⁾ cf. Geppert, Urspr. d. Hom. Ged. I. p. 430; Christ, Hom. II. prolegg. p. 28 et ad v. Σ 368 sqq. — ²⁾ Ita Ἐννοστήσιος uno versu Th 15 excepto nusquam non substantivum est; cf. etiam Κορυνοχαίτης in v. Th. 278 Τριτογένεια Th. 895 Scut. 197. Ἡριγένεια Th. 381.

Th. 582 . . . ὅσ' ἡπειρος πολλὰ τρέφει ἥδε θάλασσα.

Od. σ 422 . . . οἴδα τε πολλὰ τρέφει χλυτὸς Ἀμφιτρίτη.

Similes formulae cum vocabulo τρέφειν saepe utrumque exhibentur velut in v. v. Theog. 107. 1001. Il. E 52. Ceterum haec in v. Th. 582 formula traducta est in v. hymn. Ven. 5: ἦμὲν ὅσ' ἡπειρος πολλὰ τρέφει ἥδ' ὅσα πόντος¹⁾

Th. 583 τῶν ὅγε πόλλος ἐνέθηκε (χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή).

Od. σ 298 (ἐνεικαν) τρίγληγα μορόεντα· χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή.

Ad v. σ 297 recte monet Faesius v. σ 298 ex Il. Ε 183 haustum esse videri, quae quidem sententia confirmatur eo, quod totus locus σ 158—301 (303) manum interpolatricem ostendit²⁾. Illos autem de feminis exornandis versus in carmine Il. Ε et in Theog. tractavit Steitzius³⁾. Qui ubi exposuit v. v. hymn. Ven. 61—65 compositos esse ex v. v. Il. Ε 170—187 et Od. Θ 364—366 addit Homeri in Il. Ε locum exemplo fuisse et ipsi Theogoniae poëtae videri. Sed perorans in medio relinquit, uter utrum imitatus sit, nisi uterque commune exemplum sequatur. Evidem non facile assentior illos Il. Ε versus Theogoniae poëtae exemplo fuisse. Illa enim pars Ε 153—362 antiquissimorum Il. carminum non est⁴⁾ et complura vocabula in v. v. Il. Ε 180 sqq. solum ibi leguntur vel potius ibi et in v. v. Od. σ 297 sq., in simili parte Theog. 573 sqq. non item⁵⁾.

¹⁾ cf. Sterrett, I. l. p. XLV. — ²⁾ Sittl, Wiederhol. p. 133. —

³⁾ Steitz, Die Werke und Tage des Hes. p. 47. — ⁴⁾ Christ, Hom. Il. prolegg. p. 65. 95 sq. Bergk, Gr. Lit. I. p. 609. 610 A. 178. —

⁵⁾ Sunt illa vocabula: ἔρματα τρίγληγα μορόεντα, voc. λοβός exstat in v. Il. Ε 182 et hymn. 6. 8; ἀπελάμπετο medio genere dictum in v. v. Il. Ε 183, Od. σ 298. Theog. 583. Scut 72.

Huc accedit quod in Theogon. versus illius Promethias quae dicitur, si non omnibus mendis ac vitiis liberi tamen satis bene traditi sunt (cf. quae dicit Schoem. Hes. Theog. p. 217 contra Koechlyum, qui v. v. Th. 578 – 85 ex triadibus suis removet). Hesiodus igitur inaures illas tam artificiosas non novit atque qualia aurium insignia illa ἔρματα τρίγληνα μορόεντα videntur fuisse¹⁾, talia in Caeretano quodam et aliis Etruscis sepulcris reperta sunt, non in Graecia neque in Asia minore²⁾. Quae cuncta si consideraveris *Theogonium hac in re fuisse exemplo dicere non dubites.*

Th. 587 . . . γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης.

Od. γ 135 . . . γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης.

Solo hoc Theog. loco, in Od. praeterea in v. ω 540 *haec formula epica* exstat

Th. 590 . . . γυναικῶν θηλυτεράων.

Od. λ 386 . . . γυναικῶν θηλυτεράων.

Etiam haec formula apud Hes. in hoc uno versu legitur, apud Homerum saepissime atque cum aliis casibus et alia saepe sede velut in v. v. Od. λ 434. ω 422. ω 202. ψ 166. Π. Θ 520.

¹⁾ cf. Helbig, *Das homer. Epos aus den Denkmälern erläutert*, Leipzig 1884 p. 185 sqq. — ²⁾ Blümner, *Das Kunstgewerbe im Altert.* II. p. 193.

Th. 604 . . . δλοδν ἐπὶ γῆρας ἵκηται.

Od. λ 196 . . χαλεπὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἵκάνει.

Haec et ipsa formula epica est.

Th. 611 . . . ἔχων ἀλίαστον ἀνήν.

Od. μ 223 . . . ἀπρηκτον ἀνήν.

Neque ex hac clausula quidquam sequitur.

Th. 615 (. . ὅπ' ἀνάγκης) cf. ad v. Th. 517.

Th. 621 (. . ὅπὸ χθονὶ ναιετάοντες) cf. ad v. Th. 564.

Th. 622 (. . ἐν πείρασι γαίης) cf. ad v. Th. 335.

Th. 623 . . κραδίη μέγα πένθος ἔχοντες.

Od. ρ 489 . . κραδίη μέγα πένθος ἄεξεν.

Similia verba saepe leguntur velut in v. v. Th. 98. 467.
Il. P 139. Od. λ 195. ω 231. *Ceterum est formula sermonis
epici.*

Th. 625 (. . . ἐν φιλότητι) cf. ad v. Th. 306

Th. 633 (. . . δωτῆρες ἐάων) cf. ad v. Th. 46.

Th. 639 ($\hat{\alpha}\lambda\lambda'$ ὅτε δὴ . . .) cf. ad v. Th. 58.

Th. 661 (. . . ἐπίφρονι βουλῆ) cf. ad v. Th. 122.

Th. 664 (. . . δωτῆρες ἐάων) cf. ad v. Th. 46.

Th. 696 ($\piόντος$ τ' ἀτρύγετος . . .) cf. ad v. Th. 241.

Th. 702 (. . . Οὐρανὸς εὐρὺς ὑπερθεν) cf. ad v. Th. 110.

Th. 710 . . . κάρτος δ' ἀνεφαίνετο ἔργων.

Od. x 98 . . . οὗτ' ἀνδρῶν φαίνετο ἔργα.

Illam Theogoniae partem, Titanomachia quae dicitur, multis additamentis esse auctam suo iure iudices monent¹⁾, id quod eo facilius fieri potuit, quo res hic et apud Homerum tractatae velut pugnae atque concursus similiores erant. Ita etiam v. *Theog.* 710 ad v. *Od.* x 98 esse referendus videtur, ut in insequentibus versibus Th. 711 ἐκλίνθη δὲ μάχη (cf. v. II. E 510 . . . ἐκλινε μάχην . . .) et 712 διὰ κρατερὰς ύσμίνας (cf. v. II. E 84 κατὰ κρατερὴν ύσμ. et B 345 κατὰ κρατερὰς ύσμ.) *Homerici sermonis sunt.*

Th. 728 (. . . ἀτρυγέτοιο θαλάσσης) { cf. ad v. Th. 241.

Th. 737 ($\piόντου$ τ' ἀτρυγέτοιο . . .)

¹⁾ Schoem, Hes. *Theog.* p. 224 sqq.

Th. 740 . . τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.

Od. § 292 . . τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.

Eundem quem v. Od. § 292 finem in Od. v. v. δ 86. κ 467. ο 230, in Il. T 32 habent. Neque saepius quam in Il. in Theog. illa formula, similis autem: τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτόν in v. Theog. 795 et in spurio¹⁾ v. Oper. 561 exstat. *Dubium non est, quin illa formula in v. Th. 740 ex Homero sit traducta.*

Th. 741 οὐδας ἵκοιτ' . . .

Od. κ 467 . . . οὐδας ἵκοιτο.

Haec est *formula*, quae nihil omnino momenti habet.

Th. 746 (. . . ἔχετ' οὐρανὸν εὑρὺν) cf. ad v. Th. 373.

Th. 757 (Νῦν ὀλοή . . .) cf. ad v. Th. 224.

Th. 759 . . οὐδέ ποτ' αὐτοὺς

760 Ἡέλιος φαέθων ἐπι-
δέρκεται ἀκτίνεσσιν

761 οὐρανὸν εἰσανιῶν οὐδ'
οὐρανόθεν καταβαῖνων.

Od. λ 15 . . οὐδέ ποτ' αὐτοὺς

16 ἡέλιος φαέθων κατα-
δέρκεται ἀκτίνεσσιν,

17 οὕθ' ὅποτ' ἂν στείχησι
πρὸς οὐρανὸν ἀστε-
ρέντα

18 οὕθ' ὅπ' ἂν ἄψ ἐπὶ
γαιῶν ἀπ' οὐρανόθεν
προτράπηται.

Hic versuum concentus nullo pacto forte factus esse potest.

Sed videamus, quid ipsa in carmine λ verba exhibeant. In v. 16

¹⁾ cf. Goettl.-Flach, Hes., Carm., ad v., Oper. 560 sqq.

καταδέρχεται exstat ἀπαξ λεγόμενον, quod praeterea invenitur in hymno¹⁾ Cerer. 70 . . *καταδέρχεται* ἀκτίνεσσι. ἐπιδέρχεται autem apud Homerum non legitur, apud Hesiodum in v. v. Th. 760 et Oper. 268. Iam vocabulum *στεγέων* in v. Od. λ 17 nisi hoc loco apud Homerum nusquam de oriente sole dicitur, sed ἀνιέναι (in v. v. Il. Θ 538. Σ 136. Od. α 24 etc.), semel εἰσαγίεναι in v. Il. Η 423, ubi idem quod in v. Th. 761 hemistichium: οὐρανὸν εἰσανιών; semel ἀνορούειν in v. Od. γ 1, semel ἀνανέομαι in v. Od. ς 192. *προτρέπεσθαι* vocabulum autem duobus exstat locis, in v. v. λ 18 et μ 381, quorum alter, μ 381, in versibus legitur, qui iam Aristarcho suspecti (μ 374—391) iure a recentioribus iudicibus interpositi putantur²⁾; aliis locis pro eo *μετανίσσεσθαι* exhibetur (in v. v. Il. Η 779. Od. ι 58). *καταβαίνειν* vero in v. Th. 761, quod Homerus non habet, Hesiodus altero loco, in v. Th. 750, de Nocte, nihil offensionis praebet, cum et Nox et Sol ut personae fingantur.

Illa verba igitur in v. v. Od. λ 15—20, quamvis vocabulis πρὸς οὐρανόν et ἀπ' οὐρανόθεν expediantur, tamen solitarum Homeri de oriente vel praecipitante sole formularum non sunt.

Iam Theogoniae quidem pars, qua v. v. 759—762 continentur, a v. 746—806, cum ad Tartarum non pertineat, suspecta iudicatur³⁾ et interpolatoris vel interpolatorum⁴⁾, at tamen ad carmina vetustiora, fortasse ad Titanomachiam quandam⁵⁾ referenda videtur esse. Aetate autem infra Od. partem λ 14—20 certe non est, Cimmerii ibi commemorantur et quamvis paulum illud nomen ad Homeri aetatem determinandam valeat⁶⁾, cum ab ea gente, quae septimo saeculo a. Chr. n. in Asiam minorem

¹⁾ Hesiodeus autem ille hymn. cf. Sterrett, l. l. p. XLV. — ²⁾ cf. Faesi, Hom. Od. ad v. μ 374 sqq. — ³⁾ cf. Schoem. Hes. Theog. p. 238. — ⁴⁾ Bergk, Gr. Lit. I. p. 985. — ⁵⁾ Bergk, l. l. I. p. 986. A. 52. p. 993. — ⁶⁾ Rohde, Rhein. Mus. 36 p. 555 sqq.

invasit, non illi, sed contra ab Homericis Cimmeriis illa gens nomen habere videatur¹⁾), tamen cum ob alia tum propter illud ipsum vocabulum v. v. Od. λ 14—20 suspecti sunt. Nam de Cimmeriis solo loco λ 14 agitur neque quidquam de eis dicitur in v. v. Od. x 508 sqq., ubi singulae res itineris a Circe Ulixii monstrantur.

Quas res si ponderaveris, cum casu illos Theog. et Od. versus ita inter se consonare neges, *a posteriori quodam poëta, qui versibus Theog. 759—761 usus sit eosque partim amplificaverit, versus Od. λ 14—20 interpositos esse probabile tibi videbitur.*

Th. 768 ἵγθιμον τ' Ἀΐδεω καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης.

Od. x 491 εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης.

In Odyssea praeterquam similes versus sunt: x 534 ἵγθιμον τ' Ἀΐδη καὶ ἐπαινῆς Περσεφ. = λ 47 et x 564 = x 491. Narrationem autem de Ulixis a Circe in Oream itinere valde contaminatam²⁾ esse constat neque minus v. v. x 531—538 ex λ 45—51 traductos esse³⁾, quamquam totum carmen λ et ipsum multis additamentis auctum est. Sed formula ἐπαιν. Περσεφ., si versum Th. 774 omiseris, quem optimi critici delent, in solo hoc v. Th. 768 reperitur, cum praeter versus Od. supra allatos iam in v. v. Il. I 457. 569⁴⁾ exstet, ita ut iure dicamus illum versus Th. 768 ex Homero esse haustum, sive sequimus Wolfium, qui ex v. Od. x 534 vel λ 47 additum eum putat, sive Her-

¹⁾ Christ, Gr. Literatg. p. 37 A 5. — ²⁾ Bergk, Gr. Lit. I. p. 688. — ³⁾ cf. Faesi, Hom. Od. ad v. x 531. — ⁴⁾ quae pars in recentissimis Il. carminibus numeranda est, cf. Christ, Hom. Il. prolegg. p. 87. 94. 95.

mannum, qui v. Th. 768 eicit¹⁾). Utique v. v. Th. 767—775
aetate satis recenti esse hac formula pater.

Th. 777 (. . . δώματα ναιστ) cf. ad v. Th. 285.

Th. 783 . . . Ολύμπια δώματ' ἔχόντων.

Od. γ 377 . . . Ολύμπια δώματ' ἔχόντων.

Saepissime si non eandem tamen similes *formulas* utrobique reperis idque variis formis verbi ἔχειν variisque vocabulis ei adiectis.

Th. 795 (. . . τετελεσμένον εἰς ἐριαντόν) cf. ad v. Th. 740.

Th. 796 οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἔρχεται ἄσσον.

Od. ι 359 ἀλλὰ τόδ' ἀμβροσίης ταὶ νέκταρος ἔστιν ἀπορρώξ.

Hic versus eisdem fere verbis in utroque carmine leguntur, quae res eo magis respicienda est, quod in v. v. Th. 795—799 multae se offerunt formulae Homericæ²⁾. Velut in v. Th. 797 illud κεῖται ἀνάπνευστος καὶ ἀνανδος simillimum est versui Od. ε 456 . . . ὁ δ' ἔρ' ἀπνευστος καὶ ἀνανδος (κεῖται). Huc notandum, quod ἀνανδος in sola Odyssea, ἀπνευστος semel hic in v. ε 456 legitur, in Theogonia autem utrumque vocabulum (et ἀνάπν. et ἀνανδ.) semel exstat. Sine dubio autem rhapsodus

1) Schoem, Hes. Theog. p. 236, — 2) cf. Schoemann, Hes. Theog. p. 239.

quidam propter versus finem illud ἀπνενστος in ἀνάπνενστος mutavit, id quod Hermannus corrigit scribens ἄμ' ἀπνενστος¹⁾. Iam similis formula exhibetur in v. v. Th. 796 . . . ἔχεται ἀσσον et Od. λ 89 αἴματος ἀσσον ἵμεν, in v. v. Il. praeterquam Σ 247 . . . ἀσσον ἴκοίμην et Ο 105 . . . ἀσσον ἴόντες. Deinde v. Th. 798 στρωτοῖς ἐν λεχέσσοι, κακὸν δέ ἐ κῶμα καλύπτει duas habet formulas Homericis non dissimiles. In v. Od. γ 399 τρητοῖς ἐν λεχέσσοιν par est hemistichio in v. η 345, Il. Ω 720 et eadem formula non in eadem versus sede est in v. v. Od. α 440. ρ 12. Il. Γ 448; at in Homericis carminibus nusquam, in Theog. hic στρωτός legitur, τρητός in Theog. non exstat. Neque illud κῶμα usquam in Theog. nisi in v. 798 reperitur, apud Homerum in v. v. Il. Σ 359. Od. σ 201.

Non dubium est quin versus Th. 798 compositus sit ex variationibus²⁾ formularum Homericarum neque minus tota illa pars Theog. 795—799.

Quod autem attinet ad v. Th. 799, illud tempus, μέγας ἐνιαυτός quod vocatur, apud Homerum nusquam commemoratur, sed et initium et finis versus saepissime invenitur: αὐτὰρ ἐπήν in v. v. α 293. γ 45. τ 515 etc³⁾; εἰς ἐνιαυτόν in v. v. Od. δ 526. 595. Φ 444.

Th. 801 (. . . αἱὲν ἐόντων) cf. ad v. Th. 241.

Th. 804 (. . . δώματ' ἔχοντο) cf. ad v. Th. 783.

Th. 808 (πόρτον τ' ἀτργυέτοιο . . .) cf. ad v. Th. 241.

¹⁾ Goettl.-Fl. Hes. Carm. ad v. Th. 797. — ²⁾ de talibus poëtarum recentiorum variationibus bene Sittl, Wiederh. p. 180 sq. — ³⁾ cf. Schmidt, Parallel-Hom. p. 33. 34 et ad εἰς ἐν. p. 62 s. v.

Th. 840 (. . . καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὑπερθεν) cf. ad v. Th. 110.

Th. 848 . . . περί τ' ἀμφί τε κύματα μακρά.

Od. ω 110 . . . ἀνέμονς καὶ κύματα μακρά.

Praeter v. Th. 848 haec clausula apud Hes. non reperitur, apud Homerum praeter locum supra allatum in suspecto¹⁾ v. Il. B 144, in spurio²⁾ v. Od. ε 109, praeterea ι 147. Sed nil nisi formulam hanc esse Homerici sermonis et inde fortasse in v. Th. 848 esse traductam concludi potest.

Th. 857 (. . . δάμασε πληγῆσιν ἴμασσας) cf. ad v. Th. 490.

Th. 869 . . . ἀνέμων μένος ὑγρὸν αἴντων.

Od. ε 478 . . . ἀνέμων διάη μένος ὑγρὸν αἴντων.

Hic Odysseae versus par est v. Od. τ 440, sed v. v. τ 440 — 443 hausti sunt ex v. v. ε 478 — 80 et 483³⁾). Eandem clausulam praeterea v. Oper. 625 . . . ἀνέμων μένος ὑγρὸν αἴντων exhibet. Ceterum haec formula epica est.

Th. 871 . . . θρήτοῖς μέγ' ὄνειαρ.

Od. δ 444 . . . ἐφράσατο μέγ' ὄνειαρ.

ὄνειαρ vocabulum „Labsal, Erquickung“ significans praeterquam v. Od. ο 78 exhibet, at v. v. ο 78 — 85 iam ab Alexan-

¹⁾ Christ, Hom. II, ad v. B 144. — ²⁾ cf. Fæsi, Hom. Od. ad v. ε 108. — ³⁾ cf. Sittl, Wiederh. 142.

drinis electi sunt. Saepenumero haec formula apud Hesiodum nobis occurrit eisdem in eadem versus sede verbis atque ter quidem in Oper. v. v. 41. 346. 822, de quibus unus versus 41 vocabulum ὄνειας eadem, quae est in δ 444, significatione ornatum exhibit. Sed haec formula et ipsa epicorum est.

Th. 873 (. . . εἰς ἡρεοειδέα πόρτων) cf. ad v. Th. 252.

Th. 888 (αλλ' ὅτε δή . . .) cf. ad Th. 52

Th. 890 (889 ἐξαπατήσας) αἴμνλίοισι λόγοισιν . .

Od. α 56 . . μαλακοῖσι καὶ αίμνλίοισι λόγοισιν (α 57 θέλγει).

Vocabulum λόγος bis apud Homerum legitur, hoc loco et in v. Il. O 393 ἥστο τε καὶ τὸν ἔτερον λόγοις . . , cum in ceteris Homeri carminibus μῆθος, ἔπος exstet velut in v. v. Il. A 643 μύθοισι τέρποντο . . ; Od. ψ 301 τέρπεσθην μύθοισι . . ; Od. δ 239 καὶ μύθοις τέρπεσθε . . ; δ 597 αἰνῶς γὰρ μύθοισιν ἔπεσσοι τε σοῖσιν ἀκούων (v. 598 τέρπομαι). Saepe apud Hesiodum velut in v. Th. 229¹⁾ . . . λόγονς ἀμφιλογίας τε; Th. 890¹⁾. Oper. 78 ψεύδεά θ' αίμνλίονς τε λόγονς καὶ ἐπίκλοπον ἥθος, cuius versus clausula propter violatum digamma in voc. ἥθος suspecta est²⁾; in spurio versu Oper. 106 . . ἔτερον τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορνφώσω; Oper. 789 ψεύδεά θ' αίμνλίονς τε λόγονς κρυψίους τ' ὀδοισμούς.

¹⁾ v. v. Th. 229 et 890 antiquarum partium illius carminis sunt cf. Schoem, Hes. Theog. p. 128 et 246 sqq. — ²⁾ cf. Goettl.-Flach, Hes. Carm. ad v. Oper. 78.

Iure igitur dici potest Hesiodeum esse vocabulum *λόγος*, neque mirum si in v. II. *O* 393 invenitur, quae quidem pars ad recentissima Iliadis additamenta referenda est¹⁾.

Neque magis Homericum est illud *αίμνλιος*, quod in solo versu Od. α 56²⁾ legitur, apud Hesiodum autem in v. v. Th. 890. Oper. 78. 789 idque cum voc. *λόγος* coniunctum reperitur. Praeterea in v. hymn. Merc. 317 est: *αντάρο ὁ τέχνησίν τε καὶ αίμνλίοισι λόγοισι*, qui quidem hymnus sermone propius ad Hesiodum accedit³⁾.

Sine dubio igitur illa formula Hesiodea est et cum v. Od. α 56 ita ab Hesiodea elocutione pendeat, illam Odysseae partem aetate infra Opera et Theogoniam esse sequitur.

Th. 895 . . . *ζούρη γλαυκώπιδα Ταιτογένειαν.*

Od. ω 518 . . . *ζούρη γλαυκώπιδι καὶ Λιὸν πατροῖ.*

Saepissime apud Homerum Minerva *ζούρη Λιός* appellatur⁴⁾, velut in v. v. II. *E* 733. *Θ* 384. *I* 536. Od. β 433. γ 42. δ 752. ν 190. 252. 300, 371 (= 252); ω 529. 547 (= ν 252. 371), sed nisi in v. v. Od. δ 518 et II. *Ω* 26, qui quidem versus suspectus est⁵⁾, de Minerva solum *ζούρη γλαυκώπιτις* non dicitur neque sine voc. *Λιός* in altero Theogoniae vel omnino Hesiodi versu reperitur *haec formula, quae recentiorum poëtarum putanda est*.

1) cf. Christ, Hom. II. ad v. *O* 366 et prolegg. p. 9 et 95. —

2) Quod autem Nauck pro *λόγουσι* in α 56 scribit *Ἐπεσσοῖ*, nobis nihil est, cum, quae lectio sit tradita, ne minime quidem dubium sit. —

3) Sterrett, l. l. p. XLV. — 4) cf. La Roche, Homer. II., Berl. 1870, ad v. II. *I* 536, ubi pro β 396 legas 433 et omittas Od. ε 382, quod ibi *θυγάτηρ Λ.* non *ζούρη* exstat. — 5) cf. Christ, Hom. II. ad v. *Ω* 23'sqq.

Th. 896 (. . . *επίφρονα βουλήν*) cf. ad v. Th. 122.

Th. 898 (. . . *ὑπέρβιτον ἥτος ἔχοντα*) cf. ad v. Th. 139.

Th. 900 (. . . *ἀγαθόν τε κακόν τε*) cf. ad v. Th. 219.

Th. 903 (. . . *καταθυμτοῖσι βροτοῖσι*) cf. ad v. Th. 223.

Th. 906 ut v. 900 ad v. Th. 219.

Th. 908 (*πολυήρατος*) cf. ad v. Th. 404.

Th. 920 (. . . *φιλότητι μαγεῖσα*) cf. ad v. Th. 125.

Th. 921 . . . *θαλερὴν ποιήσαι ἄκοιτιν.*

Od. η 66 . . . *Ἀλκίνοος ποιήσαι ἄκοιτιν.*

Eadem clausula *θαλ. ποι.* ἄκ. in v. v. Th. 946. 948. 999 exstat, similis in hymn. Cer. 79 . . . *θαλερὴν κεκλῆσθαι ἄκοιτιν,* quo Sterrett. l. I. affert v. II. Ξ 268 . . . *καὶ σὴν κεκλῆσθαι ἄκοιτιν.* Iure addit poëtam Hesiodium imitatum esse, qui composuerit v. hymn. Cer. 79 et ipsum.

Iam commemorandus est v. II. Ω 537 . . . *θεὰν ποίησαι ἄκοιτιν,* quae Iliadis pars complura vestigia Hesiodei sermonis exhibit¹⁾. Ita in v. Ω 526 . . . *αὐτοὶ δέ τ' ἀκηδέες εἰσόν* vocabulum *ἀκηδής*, quod ibi et in v. v. II. Φ 123. Od. ρ 319 „nihil curans“ significat, ceteris locis in v. v. Od. ζ 26. τ 18. ν 130. ω 187. II. Ω 554 passive dicitur, conferendum est cum v. v. Oper. 112 . . . *ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες* et Oper. 170, ubi idem finis.

¹⁾ cf. ad v. Th. 502; Peppmüller, Commentar. ad v. Ω 526 sqq.

Praeterea in v. Ω 528 voc. εάων exhibetur, de quo ad v. Th. 46 actum est. In v. Ω 545 autem Ἐλλήσποντος ἀπείρων legitur, ubi, cum fretum inepte ἀπείρων vocetur, illa formula ex Hesiodo traducta est, cf. v. Theog. 109 καὶ ἀπείριτος πόντος et 678 . . πόντος ἀπείρων. In uno versu Homericō praeterquam επ’ ἀπείρονα πόντον exstat, in v. Il. A 350, ubi codices επὶ οἴνοπα. Ut illae formulae, sic haec ποίησ. ἄξ. in v. Ω 537 ad Hesiodum videtur referenda esse.

Tum addam v. Od. ε 120 . . φίλον ποιήσετ' ἀκούνηγ, cuius loci (ε 121 sqq.) nomina considerare non alienum est.

De Orione venatore hic et in v. v. λ 310. 573 dicitur, ceteris locis, in v. v. Od. ε 274. Il. Σ 486. 488. X 29 Orion sidus est. Iasion autem solo hoc Od. loco neque saepius apud Hesiodum commemoratur. Cui autem non in mentem veniat illud ἦ οἴη Hesiodeum, cum in v. v. ε 121 ὡς μὲν ὅτι, 125 ὡς δ' ὅποτι, 129 ὡς δ' αὐτὸν legerit?

In primis totus de Iasione locus ex fine Theogoniae (v. 969 sqq.) videtur haustus esse, ita ut dicam compositorem illorum Odysseae versuum in responso a Calypso Mercurio reddito Hesiodum (v. v. ε 118 – 130) imitatum esse. Re vera et Orionis et Iasionis fabula, nuptiae dearum cum mortalibus viris factae, melius in finem Theogoniae quadrant, quamquam qui composuit v. v. ε 118—130 illas res, cum dearum ex orbitate virorum dolorem ostendit, ad suam causam scite accomodavit. Quod vero attinet ad v. Od. η 66 inter iudices constat totam illam de Alcinoi et Arete genere partem, quamquam Eoearum poëta eam novit maleque interpretatus est¹⁾, a recentiore poëta esse interpositam et profecto illa generis enarratio magis Hesiodi quam Homeri est.

¹⁾ cf. Eustath. Commentar. ad Hom. Od. Lips. 1825 ad v. v. η 54. 55. p. 259; Bergk, Gr. Lit. p. 672 u. A. 46; Christ, Chronol. p. 13.

Tuo iure igitur hanc formulam ποιήσ. ἄκοιτιν et similem in v. v. Il. Ω 537. Od. ε 120. η 66 Hesiodeam iudices, quae raro apud Homerum idque in locis, qui et rebus et verbis ad Hesiodeum sermonem accedunt, reperiatur. Homerus quidem alio loco, in v. Γ 409 ἀλοχὸν ποιῆσεται dicit.

Th. 927 (. . φιλότητι μιγεῖσα) cf. ad v. Th. 125

Th. 943 (. . βήτην Ἡρακλητήν) cf. ad v. Th. 289.

Th. 945 (. . . αγακλυτὸς αμφιγνήεις) cf. ad v. Th. 571.

Th. 946 }
Th. 948 } (. . θαλερὴν ποιήσετ' ἄκοιτιν) cf. ad v. Th. 921.

Th. 949 (. . αθάνατον καὶ ἀγῆρω . . .) cf. ad v. Th. 277.

Th. 950—956 cf. ad v. Th. 289.

Th. 958 . . φαεσιμβρότον Ἡελίοιο.

Od. ς 138 . . ἐκγεγάτην φαεσιμβρότον Ἡελίοιο.

Versus Odyss. ς 135—140 et Theog. 956—960 si contemplatus eris, non dubitabis, quin minime casu venerit, ut illares ita consentiant. Sed uter poëta ab utro rem traduxerit, discerni hic non potest neque hos Theogoniae versus Odysseam vel contra imitari verisimile est.

Discrepant autem loci, quod unus matrem *Πέρσην*, alter Hesiodeus *Περσηΐδα* appellat et quod, ut res postulabat, apud Hesiodum generis enarratio amplior est. Neque ex sermone quis eos composuerit, concludi potest. Sed memoratu

dignum videtur voc. *γαεσίμβροτος* apud Hesiodum, Soli attributum, semel legi. In v. II. Ω 785 insolenter Aurora tribuitur, Od. in solo carmine x, v. v. 138. 191 exstat, in ea parte, quae ad Argonautarum fabulam se applicat. Neque apud Homerum de Oceano *τελήσις*, quod in v. v. Th. 242. 959, usurpatum. *ἔνσγνης* denique adiectivum bis in Theogonia exhibetur in v. v. 254. 961, nusquam apud Homerum; cuius loco ibi *καλλίσγνης*.

Neuter igitur poëta ex alterius carmine hausit, sed uterque ex communi fonte, ex narratione illius, Ἀργοῦς πᾶσι μελούσης, quae singulis quidem rebus temporibus diversis diverse¹⁾ narrabatur.

Th. 961 (. . . *ἐν γιλότηι*) cf. ad v. Th. 306.

Th. 964 (. . . *ἀλυνρὸς ἔνδοθι πόντος*) cf. ad v. Th. 107.

Th. 966 (. . . *ζοῦραι Λιὸς αἰγιόχοι*) cf. ad v. Th. 25.

Th. 971 *νειρὴ ἐν τριπόλῳ . . .*

Od. ε 127 *νειρὴ ἐν τριπόλῳ . . .*

Vocabulum *τριπόλος* semel in Theog. legitur, apud Homerum in v. v. Od. ε 127 et in recenti illa parte II. Σ 542, quibus locis etiam *νειρός* exstat. *Νειρός* autem sine voc. *τριπόλος* praeterea hic et illic compluries exhibetur velut in v. v. II.

¹⁾ cf. v. v. II. Η 467—475. Od. x 137—139. μ 61—72. λ 14 19. Theog. 992 sqq.

K 353. N 703. Od. 9 124. v 32. Oper. 463. 464. Formula vero *νειρὶ ἔντι τρυπῇ*, nisi in v. v. Th. 971 et Od. ε 127 non legitur. Propter locum autem, ubi illa reperitur, de quo iam in v. Th. 921 actum est, *Hesiodeo ποῖηται eam tribuere non dubito.* De clausula autem *ἔν πίστι δῆμῳ* cf. v. Th. 477.

Th. 982 (. . . βίη Ἡρακληίη) cf. ad v. Th. 289.

Th. 997 . . πολλὰ μογήσας

Od. β 343 . . ἄλγεα πολλὰ μογήσας.

In Theogonia solo hoc loco *haec formula epica* invenitur, saepenumero in Odyssea, semel in Il. v. B 690.

Th. 999 (. . ποιήσατ' ἄχοιτιν) cf. ad v. Th. 921.

Th. 1001 (. . οὐδεστιν ἔτρεψε . .) cf. ad v. Th. 582.

Th. 1003 . . *Νηρῆος κοῦροι, ἀλίοιο γέροντος.*

Od. ω 58 . . *ἔστησαν κοῦροι ἀλίοιο γέροντος.*

Semel in Theogonia et apud Homerum clausula *κοῦροι* *ἀλίοιο γέροντος* exstat. Saepenumero autem θνητηρὶ ἀλ. γέρ. in Iliade componitur velut in v. v. Il. A 538. 556. Y 107. Ω 562, ubi Nereus, in Od. δ 365, ubi Proteus, Od. ν 96. 345, ubi Phoreys ἄλιος γέρων vocatur, sed in v. v. ν 96, 345 non θνη. ἀλ. γ., solum ἀλ. γέρ. legitur. Inde apparent illud ἀλίοιο

γέροντος vel *θυγ.* ἀλ. *γέρ* clausulam esse sermonis epici communem, *κοῦραι* ἀ. *γ.* autem recentiorum poëtarum esse.

Quod ad hunc in Od. ω locum attinet, Christ cantus et ludos funebres Achillis honoris causa factos, i. e. v. v. ω 47—62, ad Arctini Iliupersin referendos esse monet¹⁾, id quod concedendum est, si universa rerum similitudo intellegitur, nam Thetidis cum Nymphis adventus hic et illuc narratur. Aliter res se habere videtur in v. ω 60. Legitur ibi: *μοῦσαι δ' ἐννέα πτῶσαι*, id quod a solito Musarum in Homericis carminibus numero abhorret, neque in eorum, qui Homerum imitati sunt, carminibus ille numerus exstat. Id est Hesiodi, qui et in v. v. Th 60 et 76, ubi singularum nomina²⁾ legimus, et 919 novem Musas affert. Neque est, cur illos prooemii Theogoniae versus spurios putemus. Hesiodus enim re vera Musarum quidam poëta est, neque ampla illa enumeratio ab eo aliena, id quod satis ex carminibus eius apparet. *Ille vero, qui v. Od. ω 60 fecit, cum illum numerum ponit, Hesiodum sequitur.* Ita etiam formula in Iliade crebra Ολυμπιάδες *μοῦσαι, Λιός αἰγιόχοι* (sc. θυγατέρες) ex Hesiodo hausta est. Cf. ad v. Th. 25.

Th. 1008 (. . . *ἐν στέγαιος Κυθέρεια*) cf. ad v. Th. 196.

Th. 1012 (. . . *ἐν φιλότητι*) cf. ad v. Th. 306.

¹⁾ Christ, Chronol. p. 29. — ²⁾ Similiter factum videmus, ut Parcae apud Homerum generatim, nominatim ab Hesiodo commemorentur.

Th. 1017 . . *Καλνψω δῖα θεάων*

Od. α 14 (et saepissime) . . *Καλνψω δῖα θεάων.*

Dubium non est, *quin haec formula Odysseae sit.* Ceterum acute de ea Sittl¹⁾ dicens non facile esse illud δῖα θεάων Calypso tributum bene interpretari, referendum videri ad v. Ξ 184, ubi poëta de Iunone dicat *καλνψω δῖα θεάων.*

Th. 1022 (. . . *κοῦραι Λιὸς αἰγιόχοι*) cf. ad v. Th. 25.

Hi igitur loci sunt Hesiodi Theogoniae et Odysseae Homeri communes. Multorum quidem versuum clausulae et formulae, vel potius numerus multo maior, usitato epicorum dicendi generi tribuendae sunt. Quomodo autem inter se contingent ut clarius appareat, Odysseae et Theogoniae locos sive rebus sive verbis similes, quos ex Odyssea in Theogoniam vel contra fluxisse patet aut verisimile est, componam omnibus unde nihil effici potest versibus omissis.

Similes vel pares sunt partes		Imitari videntur	
v. v.	v. v.	Theogoniam:	Odysseam:
Theogoniae:	Odysseae:	v. v.	v. v.
10	μ 192		Th. 10
27	τ 203	Od τ 203	
44	α 338	α 338	
46. 111. 633. 664	θ 325. 335	θ 325. 335	
59	ζ 470. τ 153. ω 143	ζ 470. τ 153. ω 143	

¹⁾ Wiederhol. p. 64.

Similes vel pares sunt partes		Imitari videntur	
v. v.	v. v.	Theogoniam:	Odysseam:
Theogoniae:	Odysseae:	v. v.	v. v.
84	84 ¹⁾	ἢ 170	ἢ 166
86	usque ad	ἢ 171	usq. ad
91	91	ἢ 173	ἢ 179
110.	702.	ἢ 184 (Il. Ο 36)	ἢ 184 (Il. Ο 36)
117.	128	ζ 42	ζ 42
139.	898	δ 321	δ 321
148		τ 260. 597. ψ 19	τ 260. 597. ψ 19
160.	540. 547.	δ 455. 529	δ 455. 529
	555		
196.	198. 934.	ἢ 288	
	1008		Th. 1008
212		ω 12	ω 12
228		λ 612	λ 612
(278		Il. Υ 224	Υ 224) ²⁾
289. 315. 332.)			
943(950-956)		λ 601—605	λ 601—605
982			
313		λ 432	λ 427—443
321		λ 611	λ 611
373		δ 479. λ 133.	
		ψ 280	
454		λ 604	λ 604
502 ³⁾		ο 470	
509		λ 299 (Il. Ξ 324)	λ 299 (Il. Ξ 324)
515		ψ 330. ω 539	ψ 330. ω 539
571.	579.	ἢ 300 349. 357.	ἢ 300 etc.
		Il. Σ 383 etc.	
576		ι 449	
583		σ 298. Il. Ξ 180 sqq.	σ 298. Il. Ξ 180 sqq.

¹⁾ tractatur hic locus s. v. Theog. 92. — ²⁾ cf. ad v. Th. 411. — ³⁾ v. v. Th. 501-506 eodem tempore facti videntur quo Od. ο 301-492 et vetus pars Il. Ω.

Similes vel pares sunt partes		Imitari videntur	
v. v.	v. v.	Theogoniam:	Odysseam:
Theogoniae:	Odysseae:	v. v.	v. v.
710	z 98		Th. 710. 711. 712
740	g 292		Th. 740
759	λ 15	λ 14—20	
760	λ 16		
761	λ 17. 18		
768	z 491		Th. 768
796	t 359		Th. 795—799
848	ω 110		Th. 848?
890	α 56	α 56	
921. 946 948. 999	η 66	η 66. ε 120. Ω 537	
950—956 ¹⁾	λ 601—605	λ 601—605	
958	z 138 ²⁾		
971 ³⁾	ε 127	ε 127 (ε 118 —130)	
1003	ω 58	ω 60 ⁴⁾	
1017	α 14		Th. 1017.

Haec vero, quorum singuli versus vel totae partes Hesiodi Theogoniam imitari videntur, Odysseae carmina sunt:

Odyss. v. v.	Theog. v. v.	Odyss. v. v.	Theog. v. v.
α 56	890	η 66	921 (946. 948. 999)
338	44		
δ 455 529	160 (540. 547. 555)	δ 170 (166 — 179)	84 (85. 86)
ε 120	921 (946. 948. 999)	300 (349. 357) 325 (335)	571 (579. 945) 46 (111. 633. 664)
127 (118-130)	971		
184	110 (702. 840)	λ 14—20	759. 760. 761
ζ 42	117 (128)	299	509

¹⁾ cf. ad v. Theog. 289. — ²⁾ ex eodem fonte uterque hausit. —
³⁾ cf. ad v. Th. 921. — ⁴⁾ v. ω 60 sequitur v. v. Th. 60. 76, 917.

Odyss. v. v.	Theog. v. v.	Odyss. v. v.	Theog. v. v.
λ 427—443	313	τ 260	
604	454	597	148
601—605	289 (950—)	ψ 19	
	956)	ψ 330	515
611	321	ω 12	212
612	228	60 ¹⁾	60, 76, 917
σ 298 (Ξ 180..)	583	539	515
τ 203	27		

Formularum igitur vel versuum opinione minus ex Odyssea in Theogoniam fluxit. Odysseae autem carmina vix ex dimidia parte vestigia Hesiodea exhibent omniumque integerrimus est ille *vóστος* qui dicitur. Quae ibi formulae vel res ad Hesiodream rationem accedunt, in eis, ut locis supra tractatis demonstratur, interpolantium manus deprehenditur²⁾. Nullum vero carmen plures interpolationes praebet quam λ ³⁾. Sed recentiores et recentissimae partes cum Hesiodeo sermone communia quaedam habent, atque in locis quidem qui non interpositi videntur⁴⁾. Neque hoc mirum, nam quo tempore illae compositae sunt, tum Hesiodi carmina iam diu pervulgata erant et quae ad suam cuique causam apta essent, a rhapsodis alia aliunde sive commutata sive immutata traducebantur.

¹⁾ cf. ad v. Th. 1003. — ²⁾ cf. v. v. Od. ε 120, 127, 184. ζ 42.
 η 66. δ 170 etc. — ³⁾ cf. v. v. Od. λ 14 sqq. 299, 427 sqq. 601 sqq. —
⁴⁾ cf. v. v. Od. α 56, 338. δ 455. τ 203, 260, 597. ω 12, 60, 539.

Odyss. v.
 λ 427 – 443
 604
 601 – 605
 611
 612
 σ298 (π 180
 τ 203

Formul in Theogoni parte vestig ille *ρόστος* deam ratione stratur, inter carmen plure et recentissim habent, atque Neque hoc n Hesiodi carri cunque causa mutata sive

¹ cf. ad η 66, δ 170
⁴ cf. v. v. Od.

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

Theog. v. v.

48
 15
 12
 0. 76. 917
 15

is ex Odyssea
 ex dimidia
 regerrimus est
 res ad Hesio-
 etatis demon-
 Nullum vero
 d recentiores
 minia quaedam
 si videntur ⁴).
 tae sunt, tum
 tae ad suam
 de sive com-

27. 184. ζ 42.
 19. 601 sqq. —
 . 60. 539.

